Strategia rozwoju
Kultury Gminy Raciążek

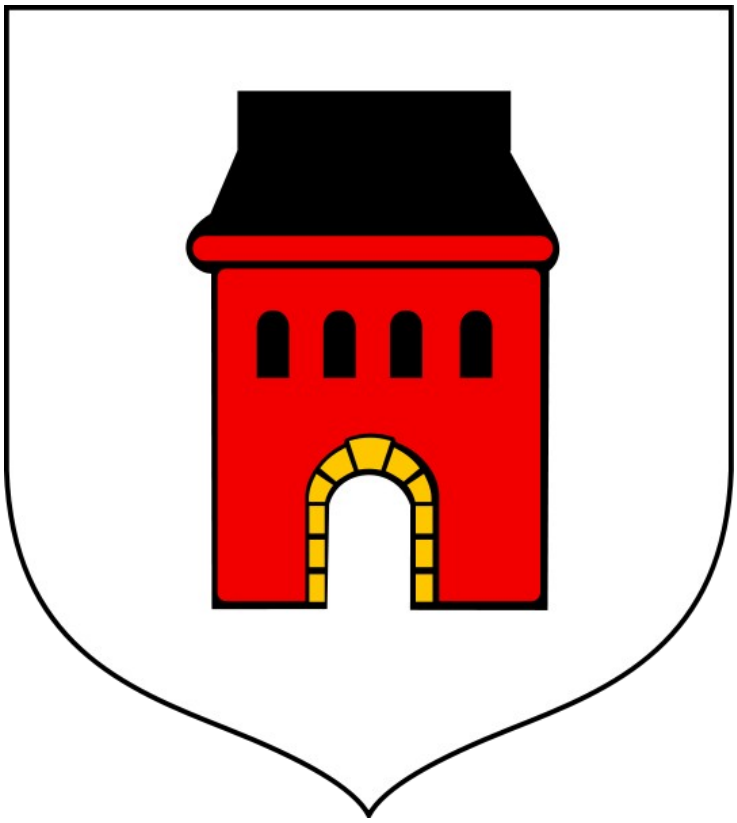

Czerwiec 2016

Spis treści:

I. Wprowadzenie …… 3
II. Podstawa prawna – zgodność z dokumentami strategicznymi…….. 5
III. Formuła instytucji…… 10
IV. Diagnoza……... 14
V. Analiza budżetu…….. 62
VI. Analiza SWOT……..... 63
VII. Misja, Wizja……. 67
VIII. Strategie i programy operacyjne……. 68
IX. Koncepcja PR oraz tożsamości instytucji…….……. 75
X. Strategiczna ocena programu- monitoring…….. 77
XI. Podsumowanie……... 81

Sił dziś nie dodaje wędrówki kres, lecz jej bezkresność

Zygmunt Bauman, „Kultura w płynnej nowoczesności”

Centrów kultury potrzebujemy jako plantacji, *na których wzrasta ludzka osobowość, jako alchemicznego alembika, jako kotła dla wszystkich sił twórczych i wytworów naszego współczesnego, tak dalece złożonego społeczeństwa*.

Albrecht Goetze

Kultura wyzwala ciało od zniewolenia pracą i usposabia go do kontemplacji

Umberto Eco

I. WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Kultury Gminy Raciążek jest dokumentem, który wyznacza kierunki rozwoju instytucji, identyfikuje główne obszary jej działalności oraz wskazuje zadania służące realizacji poszczególnych celów strategicznych. Za horyzont czasowy przyjęto lata 2016-2022, co czyni strategię planem o charakterze długookresowym. Perspektywa sześciu lat jest właściwa dla lokalnych strategii rozwoju, gdyż przy niezwykle dynamicznie postępujących procesach zmian społecznych, gwarantuje z jednej strony przewidywalność tych procesów, a z drugiej pozwala nakreślić wizję przyszłości działania instytucji z należytym rozmachem. Jest także spójna z okresem programowania środków unijnych na lata 2013-2022.

Od strony legislacyjnej, Strategia Rozwoju Kultury Gminy Raciążek wpisuje się w szerszy kontekst dokumentów wyznaczających kierunki rozwoju kultury w Europie, kraju, województwie oraz na poziomie Gminy Raciążek.

Z drugiej strony, tłem prac nad niniejszym dokumentem są zachodzące procesy społeczne tj.: wzrost znaczenia kultury w kraju, wpływ zmian demograficznych społeczeństwa, partycypacja, przemiany technologiczne, społeczeństwo sieci, zmiana sposobów komunikowania.

Dokument składa się trzech zasadniczych części: diagnostycznej, analizy strategicznej strategie, i programy operacyjne, koncepcji PR i tożsamość instytucji.

W procesie budowania strategii wziął udział zespół powołany przez Wójta Gminy Panią Wiesławę Słowińską, w którego skład weszli:

1. Agata Ceglewska – dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury
2. Halina Kołtuńska- dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej
3. Andrzej Lewandowski- kapelmistrz
4. ks. Artur Kosierb- wikariusz
5. Paulina Sołoczyńska- Lider Młodzieżowy
6. Mirosława Sekuła- instruktor plastyk
7. Mariola Epa-Pikuła- socjolog

I. PODSTAWA PRAWNA- ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAM STRATEGICZNYMI

Europa 2020.

Wytyczne Unii Europejskiej zawarte w dokumencie „Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu", obejmują trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

– rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;

– rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;

– rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Uzupełnienie Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2016- 2022

Dokument ten został przyjęty przez Rząd RP we wrześniu 2004 r. Jak piszą autorzy, „przesłanką dla przygotowania strategii było przeświadczenie, że także w kulturze nadszedł czas na przejście od zarządzania operacyjnego do zarządzania strategicznego opartego na długookresowej wizji rozwoju".

Celem nadrzędnym strategii jest **zrównoważenie rozwoju kultury w regionach**. Cele uzupełniające to:

1. Wzrost efektywności zarządzania sferą kultury.
2. Zachowanie dziedzictwa kulturowego i aktywna ochrona zabytków.
3. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury kultury.
6. Wzrost uczestnictwa w kulturze.

W powyższej strategii znajduje się również kilka ważnych założeń, które mają lub będą miały wpływ na funkcjonowanie samorządowych instytucji kultury jak:

1. Przejęcie przez samorządy pełnej koordynacji nad samorządowymi placówkami kultury.
2. Zwiększenie społecznej partycypacji w sferze odpowiedzialności za kulturę
3. Unowocześnienie procesu zarządzania kulturą.
4. Zwiększenie samodzielności samorządowych instytucji kultury w znaczeniu ekonomicznym, wyposażenie w odpowiednie narzędzia finansowe, co w rezultacie powinno przekładać się na samodzielność programową i budżetową instytucji.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2016 – 2022

W obszarach wyzwań strategicznych w dokumencie tym znalazły się ważne w kontekście kultury punkty:

1. Wykorzystanie potencjału kulturowego i turystycznego dla rozwoju regionalnego.
2. Wspieranie rozwoju kapitału społecznego.

W wymiarze wyzwań terytorialnych powyższe założenia to m.in.:

1. Wykorzystanie zasobów kultury dla zwalczania problemów społecznych, wykorzystani e-zasobów kultury dla tworzenia kapitału społecznego.
2. Stymulowanie procesów wzrostu zaufania społecznego oraz zwiększenie troski o dobro wspólne, zwiększanie potencjału kreatywnego i intelektualnego, wspieranie aktywności obywatelskiej.

Nie bez znaczenia w kontekście kultury wydają się być zapisy dotyczące inwestycji w infrastrukturę drogową. Sprzyja to większej mobilności, możliwości podróżowania, konfrontowania się z innymi ośrodkami kultury, a zatem stanowi również szansę dla turystyki kulturalnej.

Ustawa o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej.

Nowelizacja ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej przyniosła wiele zmian dotyczących prawnego funkcjonowania instytucji.

W kontekście samorządowych instytucji kultury szczególnie istotne są cztery zmiany:

- Możliwość powoływania dyrektora/managera na kontrakt
- Możliwość powierzenia przez organizatora zarządzania instytucją osobie fizycznej lub prawnej
- Możliwość powołania Rady Programowej działającej przy instytucji pełniącej rolę ciała doradczego
- Możliwość łączenia różnych form działania w ramach jednej instytucji kultury np. muzeów i bibliotek z innymi instytucjami kultury.

Wymienione zmiany są pokłosiem Kongresu Kultury Polskiej, który odbył się w 2009 r. w Krakowie. Jednym z wniosków był postulat większego otwarcia sektora kultury na rynek oraz decentralizacja.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego

Struktura dokumentu została zbudowana w oparciu o cztery obszary tematyczne kluczowe dla rozwoju kapitału społecznego w Polsce. Są to:

1. Postawy i kompetencje społeczne,

2. Współdziałanie i partycypacja społeczna,
3. Komunikacja społeczna,
4. Kultura i kreatywność.

Dla obszaru kultura i kreatywność został ustalony cel operacyjny: **rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego** oraz dwa priorytety:

1. Wzmocnienie roli kultury w budowaniu spójności społecznej
2. Wzmocnienie znaczenia kultury w rozwoju społeczno – gospodarczym.

Kultura w kontekście budowania kapitału społecznego, czyli projektowania wielkich zmian społecznych, wydaje się być wspaniałą platformą. Może przyjąć na siebie zadanie umacniania, budowania wspólnot. Cele operacyjne Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego jak: kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji, usprawnienie procesów komunikacji czy poprawa mechanizmów partycypacji społecznej, mogą być realizowane za pomocą rozmaitych programów czy projektów artystycznych wpisując się w szeroki kontekst kultury.

Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego dla roku 2020- Plan modernizacji 2020+.

W kierunkach działań SRW w kierunkach działania w pkt. 9 pisze się o rozwoju oferty kulturalnej o znaczeniu lokalnym. W załączniku 4 Ustalenia strategii w odniesieniu do ustalonych aspektów funkcjonowania województwa w akapicie dotyczącym kultury stwierdza się, że:

Zagadnienia dotyczące kultury zostały ujęte w SRW w następujących aspektach:
kształtowania rozwoju społecznego przez lokalne instytucje kultury rozumiane jako baza usług publicznych, przy czym podkreśla się potrzebę poszerzenia zakresu ich działalności o aspekty edukacji oraz integracji społecznej (zagospodarowanie wolnego czasu ludności w każdym wieku – szczególnie na obszarach wiejskich i w małych miastach), kształtowania tożsamości regionalnej za pośrednictwem instytucji kultury oraz dziedzictwa kulturowego (budowa marki regionalnej województwa kujawsko-pomorskiego w aspekcie identyfikacji czynników jednoczących regionalną społeczność), w celu zachowania i promocji dziedzictwa regionu planuje się rozwój Kujawsko-Pomorskiej Biblioteki Cyfrowej (digitalizacja jak największej liczby zbiorów dotyczących regionu pochodzących z bibliotek, muzeów, od osób prywatnych, itp., w celu wzbogacenia już istniejących zbiorów, których zaletą jest ich powszechna dostępność) oraz rozbudowa gmachu Książnicy Kopernikańskiej z instalacją służącą do odkwaszania papieru, promowania i kreowania wizerunku regionu (budowa marki regionalnej województwa) na bazie: dziedzictwa kulturowego regionu oraz wojewódzkich zasobów przyrody i krajobrazu przyrodniczo-kulturowego (istnieje potrzeba

waloryzacji w tym zakresie), flagowych (rozpoznawalnych w kraju i za granicą) wydarzeń kulturalnych, kojarzonych z regionem jako wysokiej jakości, atrakcyjna oferta kulturalna – istotna jest przy tym integracja systemu zarządzania promocją w województwie (współpraca podmiotów zajmujących się promocją i tworzeniem spójnego wizerunku), generowania dochodów oraz miejsc pracy przez działalność związaną z kulturą (m.in. turystyka krajoznawcza na bazie walorów kultury, turystyka imprezowa). Ustalenia dotyczące kultury zostały zawarte w ramach następujących celów strategicznych:

- Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi,
- Gospodarka miejsca pracy,
- Tożsamość i dziedzictwo.

W załączniku nr 6 SRW lista potencjalnych markowych produktów turystycznych województwa kujawsko-pomorskiego w akapicie dotyczącym Powiatu Aleksandrowskiego napisano: „kompleksowe zagospodarowanie turystyczno-uzdrowiskowe Ciechocinka i okolic"

W celu strategicznym tożsamość i dziedzictwo stwierdza się, że „szczególnie ważnym czynnikiem integracji społeczeństwa jest kultura regionalna, która ze względu na reprezentowany potencjał jest także bardzo dobrze predysponowana do pełnienia roli ambasadora województwa, a także budowy powiązań międzyregionalnych i międzynarodowych.

Lokalny program Rozwoju Gminy Raciążek

W diagnozie pisze się o kulturze na str. 17. Opisuje się stan istniejących instytucji kultury w Gminie Raciążek.

W części strategicznej na str. 29 pisze się o skupieniu terenów i obiektów Gminy Raciążek jakie pełnią te obiekty w życiu społecznym i kulturalnym gminy. W planowanych przedsięwzięciach w sferze społecznej określa się w pkt. 5/6/7 cele pracy Instytucji Kultury. W pkt. 10 w celach jest napisana „rozbudowa Gminnej Biblioteki Publicznej", a w pkt. 11 „remont i wyposażenie Gminnego Ośrodka Kultury". Bardzo ważnym elementem LPR jest zapisana w pkt. 12 „rewitalizacja Wzgórza Zamkowego w Raciążku" oraz terenu rekreacyjnego w „Podole" w miejscowości Podzamcze poprzez wzmocnienie funkcji rekreacyjno-turystyczno-kulturowej.

Ponadto realizacja zadań w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego wynika z następujących aktów prawnych:

a) Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2001 r. Nr

142, poz. 1591 z późn. zm.),

b) Ustawa z dnia 25 października 1991 roku o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2001 r. Nr 13 poz. 123 z późn. zm.),

c) Ustawa z dnia 27 czerwca 1997 roku o bibliotekach (Dz. U. z 1997 r. Nr 85 poz. 539 z późn. zm.),

d) Ustawa z dnia 21 listopada 1996 roku o muzeach (Dz. U. z 1997r., Nr 5 poz. 24 z późn. zm)

e) Ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r. Nr 162, poz. 1568 z późniejszymi zmianami),

f) Programu współpracy Gminy Raciążek z organizacjami pozarządowymi oraz pomiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

.

I. FORMUŁA INSTYTUCJI

Gminny Ośrodek Kultury w Raciążku- Uchwała nr VIII/46/2003 Rady Gminy Raciążek z dnia 30 września 2003r.

Cel i zakres działania Ośrodka

Celem Ośrodka jest prowadzenie wielokierunkowej działalności rozwijającej i zaspokajającej potrzeby kulturalne mieszkańców oraz upowszechnianie i promocja kultury lokalnej w kraju i zagranicą.

Do podstawowych zadań Ośrodka należy:

1. Edukacja kulturalna i wychowanie poprzez sztukę .
2. Gromadzenie, dokumentowanie, tworzenie, ochrona i udostępnienie dóbr kultury.
3. Stworzenie warunków dla amatorskiego ruchu artystycznego, kół i klubów zainteresowań, sekcji i zespołów, i innych.
4. Organizowanie spektakli, koncertów, wystaw, odczytów, przeglądów, festiwali, imprez artystycznych, rozrywkowych i turystycznych
5. Prowadzenie działalności wydawniczej i promocyjnej
6. Prowadzenie działalności propagatorskiej imprez własnych i audycji radiowych poprzez studio radiowe
7. Koordynacja działalności na terenie gminy w zakresie organizacji imprez kulturalnych
8. Współdziałanie z instytucjami i organizacjami społecznymi w zakresie lepszego zaspokajania potrzeb kulturalnych mieszkańców
9. Nadzorowanie i organizacja działalności rozrywkowo-rekreacyjnej
10. Prowadzenie współpracy kulturalnej z zagranicą zwłaszcza z gminami partnerskimi
11. Prowadzenie impresariatu artystycznego
12. Działalność instruktażowa- metodyczna

13 Gminny Ośrodek Kultury w Raciążku może prowadzić działalność gospodarczą w szczególności polegająca na :

a) prowadzenie usług poligraficznych, fonograficznych, fotograficznych, filmowych, ksero, plastycznych,
b) prowadzeniu wypożyczalni sprzętu technicznego i innego,
c) prowadzeniu sprzedaży giełdowej, komisowej, antykwarycznej dzieł sztuki i artykułów użytku kulturalnego,

d) organizowaniu aukcji dzieł sztuki,
e) organizowaniu dyskotek, bali, zabawach,
f) realizowaniu imprez zleconych (okolicznościowych, rodzinnych, obrzędowych)
g) wynajmowaniu pomieszczeń na cele kulturalne i handlowe oraz na doraźne potrzeby organizacji społecznych,
h) prowadzeniu działalności usługowo- handlowej i gastronomicznej z możliwością zakupu i sprzedaży artykułów pochodzenia krajowego i zagranicznego,
i) prowadzeniu kawiarni,
j) wynajmu pomieszczeń Ośrodka na imprezy okolicznościowe (wesela, komunie, stypy itp.)
k) sprzedaży biletów na imprezach własnych,
l) promocji firm (sponsorujących) na przedsięwzięciach organizowanych przez Ośrodek
m) świadczeniu usług reklamowych ,
n) prowadzeniu kursów języków obcych;
o) innych usługach związanych z działalnością statutową Gminnego Ośrodka Kultury.

Przychody uzyskane, o których mowa w punkcie 13, przeznacza się na realizację zadań statutowych i pokrycie kosztów bieżącej działalności Gminnego Ośrodka Kultury.

GOK przy wykonywaniu zadań może współpracować z stowarzyszeniami i fundacjami oraz innymi podmiotami z zakresu działalności kulturalnej.

Ośrodek może prowadzić także inna niż kulturalna działalność w zakresie zbieżnym z jego działalnością podstawową, m. in. działalność służącą krzewieniu kultury fizycznej i sportu, a dochody uzyskane z tej działalności wykorzystywać na cele statutowe

Uchwała nr XXIII/140/05 Rada Gminy Raciążek z dnia 24 marca 2005r.

1. Organizowanie wycieczek i wypoczynku dla dzieci i młodzieży

Uchwała nr XXVII/161/05 Rady Gminy Raciążek z dnia 30 czerwca 2005r.

2. Prowadzenie świetlicy środowiskowej dla dzieci i młodzieży

Uchwała nr XXIX/176/05 Rady Gminy Raciążek z dnia 30 września 2005r.

Wypis z rejestru Instytucji Kultury 3/2016

- nr wpisu 1/92
- pełna skrócona nazwa instytucji kultury i jej siedziba:

Gminny Ośrodek Kultury w Raciążku- GOK

ul. Wysoka 4, 87-721 Raciążek

- przedmiot działalności instytucji kultury: GOK realizuje zadania w dziedzinie wychowania, edukacji i upowszechniania kultury
- oznaczenie organizatora i aktu utworzenia instytucji kultury: Uchwała nr II/9/84 Gminnej

Rady Narodowej z dnia 27 września 1984r. w sprawie powołania Gminnego Ośrodka Kultury w Raciążku

– wzmianka o założeniu do rejestru statutu instytucji kultury: Statut GOK zatwierdzony Uchwałą nr VIII/46/2003 Rady Gminy Raciążek z dnia 30.09.2003 r.

– Imię i nazwisko dyrektora/pełnomocnika instytucji kultury uprawnionego do dokonywania czynności prawnych: Agata Ceglewska.

Wpisu dokonano w dniu 03.02.2016

Gminna Biblioteka Publiczna w Raciążku

Gminna Biblioteka Publiczna w Raciążku, działa na podstawie przepisów:

- Statutu nadanego uchwałą nr XXVIII/177/09 Rady Gminy Raciążek z dnia 08 kwietnia 2009 roku,
- Ustawy z dnia 27 czerwca 1997 roku „o bibliotekach" (Dz. U. z 1997 r., Nr 85 poz. 539),
- Ustawy z dnia 25 października 1991 roku „o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej" (Dz. U. z 2001 roku Nr 13 poz.. 123 ze zm.),
- Ustawy z dnia 8 marca 1990 roku „o samorządzie gminnym" (Dz. U. z 2001 roku Nr 142, poz. 1591 ze zm.),
- Ustawy z dnia 26 listopada 1998 roku „o finansach publicznych (Dz. U. z 2003 r., Nr 15, poz. 148 ze zm.),
- Ustawy z dnia 29 września 1994 r. „o rachunkowości" (tekst jednolity Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694 ze zm.)

1. **Biblioteka posiada osobowość prawną** i jest wpisana do rejestru instytucji kultury prowadzonego przez organizatora pod nr 2/92.

2. **Cele i zadania biblioteki**

Biblioteka jest instytucją kultury, służącą rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych, kulturalnych, edukacyjnych i informacyjnych mieszkańców Gminy Raciążek oraz uczestniczy w upowszechnianiu wiedzy i kultury.

Do podstawowych zadań Biblioteki należy:

1. Gromadzenie i opracowywanie oraz przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych ze szczególnym uwzględnieniem dokumentów dotyczących własnego regionu.

2. Udostępnianie zbiorów bibliotecznych czytelnikom na miejscu, wypożyczanie na zewnątrz oraz prowadzenie systemu wypożyczeń międzybibliotecznych.
3. Organizowanie czytelnictwa i udostępnianie materiałów bibliotecznych osobom chorym, starszym i niepełnosprawnym.
4. Prowadzenie działalności informacyjnej oraz informacyjno – bibliograficznej.
5. Popularyzacja kultury ze szczególnym uwzględnieniem kultury literackiej.
6. Współpraca z bibliotekami innych sieci, instytucjami upowszechniania kultury, organizacjami społecznymi, stowarzyszeniami i fundacjami w celu organizowania i prowadzenia działalności służącej rozwijaniu inicjatyw i zaspokajaniu potrzeb kulturalno - oświatowych społeczności lokalnej.
7. Organizowanie i prowadzenie różnych form pracy z czytelnikiem, służących popularyzacji książki, sztuki i nauki oraz upowszechnianiu dorobku kulturalnego gminy.
8. Doskonalenie metod i form pracy w bibliotece.

Biblioteka może podejmować inne działania wynikające z potrzeb lokalnego środowiska w ramach posiadanych środków finansowych.

I. DIAGNOZA

GMINA RACIĄŻEK JAKO KONTEKST DZIAŁALNOŚCI KULTURALNEJ

Gmina Raciążek położona jest w południowej części województwa kujawsko-pomorskiego, we wschodniej części powiatu aleksandrowskiego. W latach 1975-1998 gmina położona była w województwie włocławskim. Jest jedną z sześciu jednostek samorządowych powiatu aleksandrowskiego o statucie gminy wiejskiej. Gmina graniczy od północy z miastem Ciechocinek, od wschodu z gminą Czernikowo, od strony południowej z gminami Koneck i Waganiec oraz miastem Nieszawa natomiast od zachodu z gminą Aleksandrów Kujawski. Gmina ma bezpośrednie połączenie z Autostradą A 1 łączącą obecnie Gdańsk z Toruniem i dalej Łodzią, a docelowo ma przebiegać do granicy polsko-czeskiej w Gorzyczkach.
Obszar gminy charakteryzuje zróżnicowane ukształtowanie terenu, ponieważ część gminy znajduje się w pradolinie Wisły (stroma skarpa wiślana), a część na Wysoczyźnie Kujawskiej. Spadki terenu przekraczają 10%.

Gminę Raciążek tworzą sołectwa: Dąbrówka, Niestuszewo, Podole, Podzamcze, Raciążek (siedziba gminy), Siarzewo, Turzno i Turzynek. Razem zajmują one powierzchnię 32,89 km2. Gmina jest jedną z najmniejszych jednostek terytorialnych w Polsce. Gmina Raciążek ma **3 153** mieszkańców (wg stanu na koniec 2015 roku), z czego **48,8%** stanowią kobiety, a **51,2%** mężczyźni. W latach 2002-2015 liczba mieszkańców **wzrosła** o **3,1%**. **64,4%** mieszkańców gminy Raciążek jest w wieku produkcyjnym, **16,9%** w wieku przedprodukcyjnym, a **18,6%** mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym (źródło: Główny Urząd Statystyczny).

W 1975 r. gmina Raciążek w wyniku wprowadzenia podziału administracyjnego kraju uległa likwidacji, a jej obszar został podzielony pomiędzy ościenne gminy. Na początku 1981r. powołano Grupę Inicjatywą, która przekształcając się w Społeczny Komitet Reaktywowania Gminy z siedzibą w Raciążku, doprowadziła do reaktywowania gminy. Z dniem 1 października 1982 roku gmina Raciążek znów pojawiła się na mapie administracyjnej kraju. Reaktywowanie gminy stało się ważnym impulsem w jej rozwoju. Ruszyła rekonstrukcja ulic i dróg, budowa ujęć wody i połączeń telekomunikacyjnych. Przystąpiono do budowy „Domu Strażaka” i zakładu Leczniczo-Opiekuńczego.

Raciążek to historyczna miejscowość o charakterze obronnym. Pierwsza wzmianka pisemna pochodzi z drugiej połowy XI wieku jako własność biskupów włocławskich. W 1317 roku wieś uzyskała prawa miejskie. W okresie wojen polsko-krzyżackich Raciążek, dzięki swojemu strategicznemu położeniu, stał się jednym z politycznych centrów Królestwa Polskiego. Przebywali tu biskupi włocławscy.
Po rozbiorach Polski Raciążek wraz z przyległymi ziemiami dostał się pod panowanie Prusaków i dopiero po wojnach napoleońskich miasto znalazło się z powrotem w granicach Królestwa Polskiego. W 1867 r. władze carskie pozbawiły Raciążek praw miejskich za sprzyjanie powstaniu styczniowemu. Na zastój w rozwoju gminy wpłynęły także dwie wojny światowe.
Oblicze gminy zmieniło się w okresie powojennym. Powstało wiele nowych domów, budynków gospodarczych, wszystkie domostwa zostały wyposażone w elektryczność i wodę. Polepszeniu uległ także stan dróg i komunikacja. Zmechanizowanie gospodarstw rolnych wpłynęło na wyniki osiągane przez rolników, w szczególności w uprawie roślinnej, znacznie przekraczającej średnią krajową.

Wykaz zarejestrowanych zabytków nieruchomych na terenie gminy:

- **kościół parafii pod wezwaniem Wszystkich Świętych z lat 1597-1612 w Raciążku, nr 5/247 z 17.02.1981 roku**

Pierwsze wzmianki o parafii pochodzą z 1325 roku. Możliwe, że pierwsza budowla sakralna była nietrwała i wkrótce zastąpiono ją nową. Drugi chronologicznie kościół, który był drewniany i usytuowany na przedmieściu Raciążka. Fundatorem jego w 1430r. był prawdopodobnie biskup włocławski Jan Szafraniec. Nową świątynię również drewnianą usytuowano w rynku miasta Raciążka wystawił ją proboszcz tej parafii, kanonik włocławski Feliks Naropiński. Miało to miejsce przed 1528 rokiem. Nowy obecny kościół murowany wybudowany został przez biskupa Hieronima Rozdrażewskiego. Prace przy nim rozpoczęły się w 1597 roku budowę ukończono w 1612 r. Nosi on wezwanie Wszystkich świętych i św. Hieronima. Świątynia ma charakter renesansowy, o tradycjach gotyckich. Kościół jest bogato wyposażony. Ołtarz główny należy do ołtarzy późnorenesansowych i pochodzi z 1615 roku.

Przy kościele parafialnym znajduje się Muzeum. Zostało ono założone w 1945 roku przez ks. Jarzębskiego, ówczesnego proboszcza parafii w Raciążku. Przez pół wieku jednak eksponaty uległy pewnemu zniszczeniu, z powodu braku środków na stworzenie warunków muzealnych. Dopiero w

latach 2005 - 2007 muzeum przeszło kapitalny remont, a eksponaty zostały zdezynfekowane, zabezpieczone oraz właściwie wyeksponowane.
Wśród nich są cenne księgi parafialne, mszały, psałterze, starodruki (305 ksiąg). W muzeum można podziwiać Biblię Leopolity z 1575 r. (II wydanie pierwszego drukowanego całego Pisma Świętego w polskim przekładzie), ornat gallikański typu skrzypce z postaciami św. Barbary i św. Agnieszki (pochodzący z XV wieku), barokowy pulpit pod mszał pochodzący z XVIII w., pacyfikał – ozdobny relikwiarz w kształcie krzyża zawierający najprawdopodobniej relikwie św. Jakuba Apostoła. W muzeum znajdują się także rzeźby przedstawiające świętych i aniołów, których autorami byli najczęściej ludowi artyści. Tak więc muzeum jest ważnym miejscem na mapie zasobów dziedzictwa kulturowego Raciążka.

- **ruiny zamku z XIV-XVIII w. w Raciążku, nr 315 z 04.06.1955 roku**

Pierwszy i zapewne drewniany zamek wzmiankowany jest na 1263 rok, wzniesiony został przez biskupów kujawskich. W roku 1330 warownię zdobyli Krzyżacy, a następnie ją zniszczyli. Wzniesiony po tym okresie zamek został zniszczony i ponownie odbudowany w 1467r. Świetnie uposażony gród stał się miejscem istotnych dla całego państwa zebrań i pertraktacji. Na zamku gościł Kazimierz Wielki, Władysław Jagiełło oraz Królowa Jadwiga. W I poł. XVIII w. został przebudowany na rezydencję pałacową o charakterze barokowym. Upadek Rzeczypospolitej doprowadził do stopniowej degradacji zamku. W większości został rozebrany i sprzedany na materiał budowlany. Obecnie miejsce to stanowi ważny punkt organizacji imprez plenerowych m.in. Spotkania zamkowe.

- chata drewniana z pierwszej połowy XIX w. przy ul. Nadgórnej 14 w Raciążku, nr 344 z 06.03.1956 roku
- dom z początku XIX w. przy ul. Zamkowej 39 w Raciążku, nr 83/A z 08.06.1980 roku

Gminny Ośrodek Kultury w Raciążku – historia i teraźniejszość

Rys historyczny

W roku 1974 w Raciążku przy ulicy Wysokiej 4 powstał Wiejski Dom Kultury. Ośrodek ten miał zapewnić społeczności lokalnej możliwość udziału w pracach społecznych i kulturalnych na rzecz mieszkańców. W roku 1984 na mocy uchwały zmieniono nazwę na Gminny Ośrodek Kultury w Raciążku, którego dyrektorem został Janusz Ceglewski. To z jego nazwiskiem kojarzone są Dni Młodości, które zorganizowano po raz pierwszy w 1983 r. wzorując się na Juwenaliach. Naczelnik Gminy przekazywał „Wójtowi Dni Młodości" klucze do bram Raciążka. Odbywały się kolorowe korowody przebierańców, wybory Miss z udziałem Miss Polonia, konkursy, zabawy taneczne.

Od 1983 roku w Domu Kultury powstało stałe kino (od roku 1984 unowocześnione i noszące dumną nazwę „Kujawiak"), przy którym działał dyskusyjny klub filmowy „Parnasik". W 1986 roku otwarto klub komputerowy „Bajtuś". W tym czasie była to inicjatywa niezwykle nowatorska.

O Raciążku zrobiło się głośno. Regionalna prasa rozpływała się nad prężnością wiejskiego domu kultury. W 1985 roku „Gazeta Kujawska" kilkakrotnie podkreślała, iż Gminny Ośrodek Kultury w Raciążku był w owym czasie najaktywniejszym ośrodkiem kulturalnym w całym województwie.

Od 1990 r dyrektorem Gminnego Ośrodka Kultury do chwili obecnej jest Agata Ceglewska, która nie tylko stara się kontynuować zapoczątkowane wcześniej inicjatywy, ale i wprowadzać nowe oraz iść z duchem czasu.

Dużym prestiżem cieszy się wojewódzki konkurs plastyczny dla dzieci i młodzieży „Gdybym był malarzem…" odbywający się od 1991 roku. Innymi wartymi wzmianki imprezami cyklicznymi są: Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, Ferie Zimowe, Dzień Kobiet, Majówka, Rozgrywki Darta, Wakacyjna Przygoda, Dni Raciążka, Piknik Integracyjny „Postaw na Kaczkę" promujący dziedzictwo kulinarne powiatu aleksandrowskiego , Artystyczne Spotkania Zamkowe, „Aktywni 60 plus , Wojewódzki Przegląd Dorobku Klubów Seniora, Przegląd Piosenki Dziecięcej "Doreminki", Festiwal muzyki alternatywnej „Rock Hill". Przy Gminnym Ośrodku Kultury działa od 2006 roku Klub Kobiet Kreatywnych, których przewodniczącymi były kolejno Ewa Zabłocka, Władysława Raszka, a dziś Marzena Klejbach. Klub dumnie reprezentuje Raciążek m. in. na targach w Minikowie, i konkursach kulinarnych tj: Powiatowy konkurs potraw wielkanocnych oraz organizują ciekawe kursy kulinarne i rękodzielnicze, wyjazdy do teatru, opery i na imprezy kulturalne i integracyjne. oraz wycieczki krajowe i zagraniczne. Swoją siedzibę ma tu także, powstałe w 2012 roku, prężnie działające stowarzyszenie „Serpentyna", którego założycielem i pierwszym prezesem była Agata Ceglewska, a obecnie jest Paweł Pietrzak.

Kierownicy Gminnego Ośrodka Kultury w Raciążku.

1974/78- Czesław Szmidt[Wiejski Dom Kultury]

1978/1980- Ryszard Lewandowski [Wiejski Dom Kultury]

1980/1990- Janusz Ceglewski [Gminny Ośrodek Kultury]

1990- Agata Ceglewska

Aktualna działalność

W roku 2015 r. w Gminnym Ośrodku Kultury w Raciążku działały następujące koła zainteresowań:

Koło plastyczne (uczestnicy w wieku 6-12 lat) prowadzone przez instruktorkę plastyka Panią Mirosławę Sekułę. Zajęcia odbywały się 2 razy w tygodniu: w czwartki – grupa młodsza – 14 osób

- 2 godz. i piątki- grupa starsza – 13 osób - 2 godziny. Uczestnikami były dzieci z gminy Raciążek. W programie zajęć rysunek, malarstwo oraz inne techniki artystyczne i rękodzielnicze. Dzieci z koła plastycznego zdobywają nagrody i wyróżnienia w konkursach plastycznych. Zajęcia dla uczestników były bezpłatne. Dwa razy w roku przygotowywana jest wystawa prac dzieci działających w kole plastycznym. Prace zostały przekazane na licytację podczas Finału WOŚP

Koło fotograficzne działa od lutego do czerwca – 5 osób (4 os. w wieku 20-30 lat, 1 os. 55 lat)

Warsztaty tańca dla dzieci (uczestnicy w wieku 4-12 lat) - raz w tygodniu 2 grupy wiekowe- 25 osób. Działalność od listopada do grudnia do czerwca.

Koło taneczne - mażoletki (uczestnicy w wieku 9-13 lat)

prowadzone przez instruktor B. Iskrę-Andrzejewską. Zajęcia odbywały się raz w tygodniu. Uczestnikami było 10-ro dzieci ze Szkoły Podstawowej. Zajęcia dla uczestników były bezpłatne. Zespół występuje z Orkiestrą Dętą OSP. Działalność od stycznia do czerwca

Klub Seniora „ Raj” (uczestnicy w wieku 60-80 lat)

spotkania 1 raz w tygodniu we wtorki przewodniczącą klubu jest Pani Zofia Michalska. Klub liczy 15 osób. Członkowie Klubu tworzą zespół wokalny, biorą udział w przeglądach i konkursach organizowanych przez Powiat Aleksandrowski, Województwo kujawsko – pomorskie: min. Międzyregionalnym Zlocie Klubów Seniora w Sitnicy, Przeglądzie Zespołów Ludowych Województwa Kujawsko – Pomorskiego w Konecku, Wojewódzkim Przeglądzie Dorobku Klubów Seniora w Raciążku.

Klub uświetnia swoimi występami imprezy okolicznościowe, lokalne, kościelne, zdobywa nagrody i wyróżnienia. Jest współorganizatorem Stołów Wielkanocnych i Bożonarodzeniowych.

Klub Kobiet Kreatywnych (25 osób w wieku 30-50 lat, 10 osób w wieku 50-70 lat). Przewodniczącą klubu jest Pani Marzena Klejbach. Klub liczy 35 osób. Spotkania odbywały się raz w miesiącu. W Powiatowym Konkursie Potraw Wielkanocnych klubowiczka Jolanta Małecka zdobyła 1 miejsce w kategorii na paschę wielkanocną. Podczas Artystycznych Spotkań Zamkowych w Raciążku Klub prezentował tradycyjną kuchnię kujawską. Kobiety biorą czynny udział w życiu kulturalnym Raciążka, uczestnicząc m.in. w imprezach takich jak: Festyn Średniowieczny, Dni Raciążka, Dożynki Powiatowo Gminne i Parafialne są współorganizatorkami Stołów Wielkanocnych i Bożonarodzeniowych.. W czerwcu Panie zorganizowały wycieczkę do Chorwacji, a jesienią na grzybobranie. Organizują wyjazdy do teatru, opery i na imprezy kulturalne i integracyjne.

Biorą aktywny udział w projektach organizowanych przez GOK i Stowarzyszenie Kulturalne „Serpentyna” np. „Aktywni 60 plus, Ferie zimowe.

Tenis stołowy(około 12 osób w wieku 10-20 lat, około 4 osób w wieku 20-50 lat - spotkania odbywały się od wtorku do piątku w godz. 17.00 – 20.00. Wzięło w nich udział średnio czworo uczestników dziennie.

Rozgrywki darta (około 10 osób w wieku 20-40 lat) – spotkania odbywają się średnio dwa razy w miesiącu.

Ponadto działalność GOK charakteryzuje się dużą ilością imprez i wydarzeń aktywizujących lokalną społeczność. W 2015 roku było organizatorem lub współorganizatorem 23 wydarzeń.

Lp.	nazwa	organizator	termin	miejsce/odbiorcy
1	23 Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy	GOK	11.01	GOK/Raciążek-250 os.
2	Ferie Zimowe	GOK, Stowarzyszenie Kulturalne „Serpentyna”	16-27.02	GOK/Raciążek- 50 os.
	Dzień Kobiet	GOK	08.03	GOK/Raciążek-200 os.
3	Gminne Stoły Wielkanocne	GOK, Stowarzyszenie Kulturalne „Serpentyna”, Klub Kobiet Kreatywnych, Klub Seniora „Raj”	09.04	GOK/Raciążek-80 os.
4	Turniej Darta	GOK	01.05	GOK/Raciążek- 60 os.
5	Majówka w GOK piknik na boisku	GOK	01.05	Boisko RKS Raciążek/100 os.
6	Uroczystości pod pomnikiem z okazji Święta Konstytucji 3 Maja	GOK, Gmina Raciążek, OSP	03.05	Skwer przy pomniku/ 40 os.
7	Integracyjny Dzień Dziecka	GOK, Zespół Szkół w Raciążku	29.05	Boisko RKS, GOK/Raciążek-250 os.
8	Dzień Dziecka na Podolu	GOK, Sołtys Podola	07.06	Plac rekreacji w Sołectwie Podole/100 os.
9	Powiatowy Przegląd Piosenki Dziecięcej „Doreminki”	GOK	13.06	GOK Raciążek
10	Powiatowy Przegląd Orkiestr Dętych OSP	Gmina Raciążek, OSP, GOK	21.06	Boisko RKS w Raciążku/ 400 os.
11	Festyn integracyjny ZLO	Zakład Leczniczo Opiekuńczy w Raciążku, GOK	22.06	Zakład Leczniczo Opiekuńczy w Raciążku
12	Wakacyjna Przygoda	GOK, Stowarzyszenie Kulturalne „Serpentyna”	06-24.07	GOK Raciążek, Wycieczka nad morze/60 os.
13	Artystyczne Spotkania Zamkowe	GOK, Stowarzyszenie Kulturalne „Serpentyna”	12.07	Przed ruinami zamku w Raciążku/ 300 os.
14	Piknik rowerowy	GOK	19.07	Raciążek-Nieszawa
15	VII Dni Raciążka-XXXI Dni	GOK, Stowarzyszenie	01.08	Boisko RKS w

	Młodości, Piknik „Postaw na Kaczkę”	Kulturalne „Serpentyna”, Gmina Raciążek		Raciążku/ 350 os.
16	XXII Wojewódzki Przegląd Dorobku Klubów Seniora	GOK, Parafia Rzymsko-Katolicka św. Hieronima w Raciążku	30.08	GOK Raciążek/300 os.
17	Festiwal „ROCK HILL”	GOK, OSP w Raciążku	26.09	GOK Raciążek/150 os.
18	Aktywni 60+ - warsztaty, wycieczka w Bieszczady	GOK, Stowarzyszenie Kulturalne „Serpentyna”	24-09-10.12	GOK Raciążek/80 os.
19	Bal Charytatywny	GOK, Stowarzyszenie Kulturalne „Serpentyna”	21.11	GOK Raciążek/80os.
20	XXV Wojewódzki Konkurs Plastyczny dla dzieci „Gdybym był malarzem”	GOK, Stowarzyszenie Kulturalne „Serpentyna”	21.11	GOK Raciążek/100 os.
21	Koncert Zaduszkowy	GOK	07.11	GOK Raciążek/80 os.
22	Dzień Niepodległości występy artystyczne	GOK	11.11	GOK Raciążek/60 os.
23	Spotkanie Wigilijne	GOK, Stowarzyszenie Kulturalne „Serpentyna”, Klub Kobiet Kreatywnych, Klub Seniora „Raj”	16.12	GOK Raciążek/80 os.

Z wyżej wymienionych imprez na szczególną uwagę zasługują imprezy o charakterze cyklicznym, które na trwałe wpisały się w kalendarz imprez w Raciążku. Są to imprezy o zasięgu lokalnym, powiatowym i wojewódzkim. Artystyczne Spotkania Zamkowe tworzone od 15 lat, w ruinach zamku, promują historię i zabytki Raciążka. W organizację włączają się miejscowe organizacje: Klub Kobiet Kreatywnych i Klub Seniora prezentują dania regionalne lub historyczne, folklor kujawski. Parafia organizuje drzwi otwarte Muzeum Parafialnego.

Zaproszone grupy odtwórcze prezentują widowiska historyczne i warsztaty dawnych rzemiosł, odbywa się jarmark rękodzieła i sztuki ludowej. Od 22 lat odbywa się Wojewódzki Przegląd Dorobku Klubów Seniora, który jest odpowiedzią na potrzeby seniorów skupionych w klubie. Od 25 lat realizowany jest Wojewódzki Konkurs Plastyczny dla dzieci „Gdybym był malarzem” to unikalny konkurs składający się z 2 etapów, w finale podczas warsztatów realizowane są prace konkursowe, celem jest wyrównanie różnic w dostępie i wzrost uczestnictwa w kulturze.
Projektem konkursowym jest także Powiatowy Przegląd Piosenki Dziecięcej „Doreminki”. Festiwal

muzyki alternatywnej „Rock Hill" powstał z inicjatywy oddolnej miejscowej młodzieży, ponieważ w regionie mało jest imprez kulturalnych dla tej grupy. Projektem promującym dziedzictwo kulinarne regionu jest Piknik Integracyjny „Postaw na Kaczkę" podczas którego odbywa się konkurs na dania z kaczyny. Przedsięwzięcie ma na celu wypracowanie produktu lokalnego, który wpłynie na rozwój wsi i regionu, będzie zaczątkiem zwiększenia ruchu turystycznego a także przyczyni się do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości.
GOK prowadzi działania mające na celu integrację społeczności lokalnej. Świętem o kilkuletniej tradycji są Dni Raciążka, mają formę festynu kulturalno-integracyjnego, promującego walory lokalnego dziedzictwa kulturowego, w którym czynnie udzielają się lokalne organizacje: OSP, KKK (regionalna kuchnia), klub seniora (występy artystyczne). Integrację międzypokoleniową ma na celu projekt „Ferie z dziadkami", który polega na organizacji warsztatów dla dzieci oraz seniorów, którzy wzajemnie przekazują swoją wiedzę. Z myślą o dzieciach szczególnie tych zagrożonych wykluczeniem społecznym realizowana jest „Wakacyjna przygoda" są to zajęcia artystyczne, rekreacyjne, wyjazd nad morze.

Wspólnie z Zakładem Leczniczo Opiekuńczym organizowany jest Integracyjny Dzień Dziecka, odbywa się w ogrodach zakładu, integruje dzieci z niepełnosprawnymi pensjonariuszami zakładu. Odpowiedzią na potrzeby starzejącego się społeczeństwa jest projekt „Aktywni 60 plus" w ramach, którego od 4 lat GOK organizuje różnorodne warsztaty m.in: informatyczne, kulinarne, ruchowe. Współorganizatorem wielu z powyższych projektów jest Stowarzyszenie Kulturalne „Serpentyna", które pozyskuje środki finansowe z konkursów ogłaszanych przez samorządy, a członkowie biorą czynny udział w ich realizacji.
W latach 2010-2012 GOK realizował projekty POKL współfinansowane przez Unię Europejską w ramach EFS: „Kujawskie smaki" i „Sprintem do wiedzy".

W wymiarze infrastrukturalnym Gminny Ośrodek Kultury w Raciążku ma dobre warunki do realizacji zadań w zakresie kultury. GOK zajmuje pow.390 m2, dzieli budynek z Urzędem Gminy i Biblioteką Publiczną (50m2),. Posiada salę widowiskową ze sceną (170 m2), sprzęt nagłaśniający i oświetleniowy, pracownię (24m2) do przeprowadzania warsztatów, kawiarnię z zapleczem kuchennym (70 m2).Posiada hol (70m2) wykorzystywany do celów wystawienniczych. Budynek jest usytuowany w centrum wsi. Imprezy plenerowe organizowane są na placu przed GOK, na pobliskim boisku sportowym (Dni Raciążka), przed
ruinami zamku biskupów włocławskich (Artystyczne Spotkania Zamkowe). Problemem natomiast jest to, że na terenie gminy, w pozostałych sołectwach brakuje miejsc, w których GOK mógłby organizować wydarzenia kulturalne, nie ma świetlic wiejskich ani innych przestrzeni publicznych

dostosowanych do działalności kulturalnej.

Ściśle związane z GOK jest **Stowarzyszenie Kulturalne Serpentyna**, które ma swoją siedzibę w GOK. Stowarzyszenie obecnie liczy 30 członków głównie z terenu gminy. Rejestracja w sądzie Rejonowym w Toruniu nastąpiła dnia 17 stycznia 2012 r. Prezesem obecnie jest Paweł Pietrzak.
Stowarzyszenie kulturalne „Serpentyna" bierze udział w otwartych konkursach ofert w trybie pożytku publicznego ogłoszonych przez Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego na zadania publiczne. Stowarzyszenie uzyskało wsparcie na realizację projektu „Wakacyjna Przygoda". Środki zostały przeznaczone na organizację wypoczynku letniego dzieci z gminy Raciążek. Natomiast projekt „Aktywni 60+" realizowane przez stowarzyszenie pozwolił na organizację warsztatów rękodzielniczych, kulinarnych i wycieczkę integracyjną.
Stowarzyszenie uzyskało także dodatkowe wsparcie z Powiatu Aleksandrowskiego na realizację projektu „Wakacyjna Przygoda" oraz XIV Wojewódzki Konkurs Plastyczny. Projekty te realizujemy z Gminnym Ośrodkiem Kultury .Członkowie stowarzyszenia propagują dziedzictwo kulturowe i kulinarne regionu. Biorą udział w targach i kiermaszach, podczas których promują produkty lokalne min. Kaczynę, reprezentując gminę i powiat na targach „Lato na wsi" w Minikowie", podczas Artystycznych Spotkań Zamkowych, Dni Raciążka, Dożynki Powiatowe i Gminne, Spotkania z folklorem Kujaw w Ciechocinku. Organizują wyjazdy do teatru, opery, kina. Chętni mogą też zwiedzać z nami Polskę i inne kraje Europy. Organizują warsztaty tematyczne: kulinarne, rękodzielnicze, ruchowe.
Głównym celem stowarzyszenia jest:
- działanie na rzecz kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
- działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej;
- działalność na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego
- działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym;
- działalność wspomagająca rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości,
- organizacja wypoczynku dzieci i młodzieży;
- działalność na rzecz turystyki i krajoznawstwa
- przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym
Powstanie i działalność stowarzyszenia kulturalnego Serpentyna ma znaczący wpływ na rozwój kultury w Gminie Raciążek. Ścisła współpraca Stowarzyszenia z GOK, który jest partnerem dla stowarzyszenia, posiada duże doświadczenie w organizacji i prowadzeniu wielokierunkowej

działalności kulturalnej, oraz zaspokaja potrzeby kulturalne mieszkańców, jest korzystna dla całej społeczności Gminy Raciążek.

Gminna Biblioteka Publiczna w Raciążku – historia i współczesność

z kart historii

W 1949 roku z inicjatywy Gminnej Komisji Oświaty i Kultury na mocy Dekretu o Bibliotekach i opiece nad zbiorami bibliotecznymi z 1946 roku, utworzono Gminną Bibliotekę Publiczną w Raciążku, którą usytuowano w budynku Urzędu Gminy przy ul. Zamkowej 62. W latach 1951 - 1978 na pełnym etacie kierownikiem biblioteki była Pani **Anna Przeździęk**. Zainicjowała ona działalność kulturalno-oświatową. Organizowała różne konkursy, występy i spotkania autorskie. Była ona inicjatorką utworzenia punktów bibliotecznych mieszczących się w: Konstantynowie, Niestuszewie, Nowym Ciechocinku, Otłoczynie, Podolu, Siarzewie, Sierzchowie, Słońsku, Turznie, Turzynku, Wołszewie, Wygodzie, które z biegiem lat przestały istnieć.

Zgodnie z Instrukcją Ministra Kultury i Sztuki z dnia 6 marca 1955 roku, aż do grudnia 1972 roku Gminna Biblioteka Publiczna staje się Gromadzką Biblioteką Publiczną. Od stycznia 1973 roku zostaje ponownie Gminną Biblioteką Publiczną. Lata 1976 - 1982 są smutnym czasem dla Biblioteki. W związku z przeniesieniem gminy do Nieszawy, Biblioteka w Raciążku staje się filią Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Nieszawa. W tym czasie tj. od 1978 do 1979 roku pracownikiem filii była Pani **Jolanta Pietrzak**, a w latach 1979- 1982 Pani **Elżbieta Bendlin**. W 1982 roku staraniami grupy społeczników - Raciążek staje się ponownie Gminą, a Biblioteka - Gminną Biblioteką Publiczną. Kierownikiem w latach 1982 -1990 zostaje Pani **Bronisława Mroczkowska**. W latach od 1990 do 1992 Biblioteką zarządza pani **Zofia Miś**, a od 1992 do dnia dzisiejszego Pani **Halina Kołtuńska**.

Zgodnie z Ustawą o samorządzie terytorialnym z 8 marca 1990 roku, tak jak w całym kraju, Biblioteka w Raciążku została przejęta przez Radę Gminy. Powołano ją ponownie nową uchwałą i nadano jej nowy statut. Merytoryczny nadzór zaczęła pełnić Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Książnica Miejska im. Mikołaja Kopernika w Toruniu. Po administracyjnej reformie kraju Gminna Biblioteka Publiczna jest instytucją kultury podległą nadal Radzie Gminy w Raciążku, merytorycznie zaś Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu.

Od początku istnienia Biblioteki jej księgozbiór znajdował się w różnych budynkach na terenie Gminy. Najpierw z Urzędu Gminy przeniesiono go do Remizy Strażackiej, a następnie do budynku mieszczącego się przy ulicy Rynkowej 7. Później pomieszczenia swojego domu udostępnili Państwo Kwaśniewscy na rogu ulicy Zamkowej, a stamtąd księgozbiór przeniesiono do Domu Nauczyciela przy ulicy Szkolnej 5. Od roku 1974, aż do dnia dzisiejszego Gminna Biblioteka Publiczna w Raciążku znalazła swoje lokum na piętrze budynku przy ulicy Wysokiej 4, w którym mieści się również Urząd Gminy i Gminny Ośrodek Kultury.

Obecnie Biblioteka zajmuje powierzchnię ok. 50 m² z 8 miejscami siedzącymi przeznaczonymi dla czytelników. Potencjał placówki stanowi wszystko to, czym ona obecnie dysponuje.

To nie tylko sprzęt, czy wyposażenie, ale również ludzie i ich zaangażowanie. Gminna Biblioteka Publiczna w Raciążku jest samorządową instytucją kultury otwartą na potrzeby środowiska. Zgodnie z wymogami ustawowymi i statutowymi Gminna Biblioteka Publiczna w Raciążku udostępnia swe zbiory wszystkim zainteresowanym.

Potencjałem placówki jest bogaty i na bieżąco kompletowany jej księgozbiór liczący w 2015 roku 17841 woluminów. W ciągu tego roku 310 zarejestrowanym czytelnikom do domu wypożyczono 8112 pozycji książkowych. GBP posiada również zbiory specjalne (materiały audiowizualne i elektroniczne – 992 szt.) oprócz tego 19 audiobooków.

W 2015 roku Bibliotekę odwiedziło i skorzystało z jej oferty ogółem 8707 osób. Z tego 5193 czytelników korzystało z: książek (na miejscu w Bibliotece czytelnicy skorzystali z 1161 pozycji książkowych), gazet i czasopism (na miejscu skorzystano z 1282 numerów), 4 komputerów, 3 I-Padów i Internetu (2331 użytkowników skorzystało z dostępu do komputerów, a 610 do I-Padów wykorzystując przy tym dostęp do darmowego Internetu) oraz z 61 płyt CD, DVD i VCD prezencyjnie na miejscu w bibliotece. Do końca 2015 roku - 2852 osoby odwiedziły GBP wypożyczając książki (1161 pozycji), gazety, czasopisma i płyty CD, DVD i VCD (638 egz.) do domu, a około 662 beneficjentów dodatkowo brało udział we wszelkiego rodzaju imprezach organizowanych przez Bibliotekę lub przy jej współudziale, poza lokalem placówki.

Współpracując z Samodzielnym Publicznym Zakładem Leczniczo – Opiekuńczym w Raciążku Biblioteka 11 jego pensjonariuszom w 2015 roku wypożyczyła 160 pozycji książkowych, a 2 osoby regularnie korzystają z gazet i czasopism.

Realizując zadania statutowe Gminna Biblioteka Publiczna w Raciążku prowadzi różne formy działalności, które służą zaspokajaniu potrzeb czytelniczych, edukacyjnych, wychowawczych i kulturalnych jej użytkowników. Są to imprezy organizowane bezpośrednio przez Bibliotekę oraz przy jej współudziale. I tak wśród tych imprez w 2015 roku na szczególną uwagę zasługują:

- współudział w organizacji 23- tej edycji Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy (styczeń),
- rozstrzygnięcie i rozdanie nagród w konkursie plastycznym „Mój ulubiony bohater lektury szkolnej”(luty),
- „Wielkie Pączkowanie” – czytelnicy piekli mini pączki i częstowali nimi pozostałych użytkowników biblioteki, którzy ją tego dnia odwiedzili (luty),
- głośne czytanie z postacią z bajki – „101 Dalmatyńczyków dla przedszkolaków” (luty),

- różnego rodzaju zajęcia, gry, zabawy i konkursy dla dzieci i młodzieży podczas trwania ferii zimowych (luty),
- „Kwiatek dla pań" – kwiatki z papieru i kalendarzyki dla każdej kobiety, która wzięła udział w programie zorganizowanym przez GOK z okazji „Dnia kobiet" (marzec),
- w ramach „Tygodnia z Internetem" – zajęcia dla dzieci pn. „Zakoduj selfie" w/g scenariusza PRB, a na koniec zajęć wspólna gra komputerowa – „Counter Strike" (marzec),
- spotkanie z pisarzem książek dla dzieci p. Wiesławem Drabikiem – kl. II i III SP (kwiecień),
- „Wierność popłaca" – konkurs z nagrodami dla najmłodszych użytkowników biblioteki (maj),
- „Wybieram bibliotekę" w ramach „Tygodnia Bibliotek" zorganizowano: spotkanie z pisarzem książek dla młodzieży p. Arkadiuszem Niemirskim oraz odwiedziny przedszkolaków - 2 grupy (maj),
- „Czytanie na trawie dla przedszkolaków (maj),
- z okazji „Dnia Dziecka" wyjazd z grupą dzieci na „Festyn Rodzinny" pn. „Bądźmy razem" zorganizowany przez Caritas Diecezji Toruńskiej (maj),
- „Słodko – kwaśny Dzień Dziecka"- niespodzianki dla każdego dziecka – użytkownika odwiedzającego tego dnia bibliotekę (czerwiec),
- „Bezpieczne wakacje" – udział w pikniku zorganizowanym przez SPZLO w Raciążku z okazji „Dnia Dziecka" (czerwiec),
- „Wakacyjna przygoda" – różnego rodzaju zajęcia – gry, zabawy dla dzieci i młodzieży podczas wakacji (lipiec),
- wycieczka z grupą dzieci nad morze - Władysławowo (lipiec),
- montaż słowno – muzyczny na cmentarzu parafialnym w wykonaniu dzieci i młodzieży – „Jak myśl sprzed lat, jak wspomnień ślad" (wrzesień),
- warsztaty z kodowania w języku scratch z wykorzystaniem robotów Finch – „Link do przyszłości. Zaprogramuj swoją karierę" – spotkanie z p. Michałem Kłosińskim (październik),
- zabawy z komputerem i I-Padami (w ciągu całego roku),
- zabawy z grami PS 3, (w ciągu całego roku),
- gry i zabawy planszowe - świetlicowe (w ciągu całego roku),
- projekcje filmów (w ciągu całego roku).

Wszystkim tym imprezom organizowanym przez GBP i przy jej współudziale, towarzyszyła reklama na plakatach, a niektórym z nich także i w prasie lokalnej.

Oprócz tego, biblioteka organizowała wiele wystaw pozycji książkowych i gazetek okolicznościowych o wydarzeniach literackich, historycznych i regionalnych.

Dzięki Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego pn. „Program Rozwoju

Bibliotek" – którego to Gminna Biblioteka Publiczna w Raciążku od 2009 roku jest beneficjentem, może ona brać udział w różnych projektach i szkoleniach. Dla przykładu zadania realizowane przez placówkę w 2015 roku:

Na początku roku kalendarzowego GBP w Raciążku przystąpiła do konkursu ofert w projekcie "Tablety w Twojej Bibliotece" zorganizowanego w ramach Programu Rozwoju Bibliotek i wspieranego przez Global Libraries – przedsięwzięcie prowadzone było w ramach Światowego Programu Rozwoju Fundacji Billa i Melindy Gates. W marcu placówka otrzymała 3 I-Pady firmy Apple, dzięki którym mogła utworzyć dodatkowe punkty dostępu do Internetu, rozszerzyć ofertę oraz w nowoczesny sposób promować czytelnictwo.

W 2015 roku program „Orange dla bibliotek" trwał tylko do miesiąca lipca, i to właśnie do tego czasu udało się Bibliotece otrzymać darowiznę pieniężną od Fundacji Orange na pokrycie kosztów związanych z zakupem usług dostępu do szybkiego Internetu. Pozostałe miesiące do końca roku kalendarzowego placówka opłaciła ze środków budżetowych biblioteki.

Biblioteka aplikując do ogólnopolskiej akcji „LINK DO PRZYSZŁOŚCI. Zaprogramuj swoją karierę", która była realizowana przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego ze środków Microsoft, w ramach inicjatywy YouthSpark, zorganizowała dla młodzieży (ok. 40 osób) warsztaty, których celem było zainteresowanie młodych osób nauką programowania i pokazaniem im, że jest to nie tylko przyszłościowa umiejętność, ale też źródło świetnej zabawy. Warsztaty kodowania w języku scratch z wykorzystaniem robotów Finch prowadził młody profesjonalista kodowania P. Michał Kłosiński. Biblioteka zakwalifikowała się również, do kontynuowania projektu w 2016 roku.

W ramach projektu „Kieruj w dobrym stylu. Program dla dyrektorek i dyrektorów bibliotek" prowadzonego przez Fundację Szkoła Liderów na zlecenie FRSI placówka brała udział w dwóch trzydniowych darmowych szkoleniach wspierających tysiące bibliotek publicznych w pełnieniu roli lokalnych centrów aktywności społecznej.

W 2015 roku Biblioteka nadal kontynuowała program pn. „Biblioteczka dla najmłodszych", którego autorem jest Fundacja Rozwoju Dzieci im. J.A. Komeńskiego. Tak zwane „Worki" będą wypożyczane przez placówkę beneficjentom tak długo, jak długo będzie na to zapotrzebowanie ze strony najmłodszych czytelników (0 – 6 lat).

Największą jednak radość użytkownikom Biblioteki sprawiło zakwalifikowanie się GBP w Raciążku do programu skierowanego do wszystkich bibliotek publicznych w Polsce pn. „Kraszewski. Komputery dla bibliotek 2015" ogłoszonego przez Instytut Książki, którego celem było podniesienie standardu bibliotek publicznych poprzez ich wyposażenie w nowoczesny sprzęt komputerowy umożliwiający użytkownikom biblioteki korzystanie z zasobów cyfrowych, a bibliotekarzom katalogowanie zbiorów bibliotecznych i udostępnianie ich online. (Do projektu zgłosiło się 780 bibliotek, a zakwalifikowało się tylko 135 w tym Biblioteka w Raciążku). W

ramach projektu zakupiono trzy komputery i laptopa.

Również i w 2015 roku GBP w Raciążku brała udział w programach ogłoszonych przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, a realizowanych przez Bibliotekę Narodową i Instytut Książki. We współpracy z BN zrealizowano program „Zakup nowości wydawniczych do bibliotek", a udział w programie pn. „Biblioteka+" prowadzonym przez Instytut Książki pozwolił na dalsze korzystanie z programu bibliotecznego „MAK+", który to umożliwia elektroniczne katalogowanie księgozbioru.

Realizując zadania statutowe Gminna Biblioteka Publiczna w Raciążku zawsze stara się brać czynny udział we wszelkiego rodzaju spotkaniach, imprezach kulturalnych i okolicznościowych, organizowanych przez różne organizacje i instytucje, funkcjonujące na terenie Gminy Raciążek.

Gminna Biblioteka Publiczna w Raciążku, aby móc w pełni zrealizować swoje zadania i projekty musi korzystać z pomieszczeń i zasobów ludzkich innych instytucji, nie posiadając swojej odpowiedniej i wystarczającej „bazy" lokalowej, jak i osobowej do zrealizowania tych zadań na miejscu (na co, bardzo często, zwracają uwagę sami użytkownicy Biblioteki). To w dużym stopniu szkodzi placówce, gdyż nie identyfikuje jej z prawdziwie prowadzoną działalnością, a przecież „**w obecnych czasach BIBLIOTEKA, to nie tylko książki. Wypożyczanie i polecanie książek to tylko niektóre z zadań tych instytucji, które w obecnych czasach bardzo zmieniają swój charakter. Rozwijanie pasji, spotkania z pisarzami, atrakcje dla osób z wszystkich grup wiekowych - biblioteki są dziś prężnie działającymi instytucjami".**

Innym ważnym podmiotem, który włącza się w rozwój kultury gminy jest **Ochotnicza Straż Pożarna**. Jej tradycja sięga 1917 roku. Obecnie jednostka skupia 162 ochotników. Od 2010r. OSP dołączona została do Krajowego Systemu ratownictwa-Gaśniczego, co wiąże się nie tyko z ranga ważności jednostki, ale i wielkimi obowiązkami. Przy OSP działa **Orkiestra Dęta** licząca 32 muzyków oraz zespół mażoretek. Biorą oni udział we wszelkiego rodzaju przeglądach, uświetniających różnymi występami nie tylko uroczystości gminne, ale i kościelne.

Na terenie gminy Raciążek funkcjonuje **Klub RKS Wzgórze Raciążek**, który powstał w latach 50 XX w. i odpowiada za upowszechnianie kultury fizycznej. Klub składa się z trzech drużyn są to trampkarze, drużyna juniorów starszych i seniorzy. Wzgórze Raciążek gra obecnie we Włocławskiej A-klasie. Piłkarze trenują na gminnym boisko sportowym, które może pomieścić około 500 kibiców. W 2011 roku boisko wzbogaciło się o nowy budynek, w którym młodzież i dorośli mogą dbać o swoją aktywność fizyczną i ćwiczyć na przyrządach sportowych oraz grać w ping-ponga.

Osoby o potencjale kulturotwórczym na terenie Gminy Raciążek:

Agata Ceglewska - Dyrektor GOK w Raciążku od 25 lat; organizator imprez kulturalnych na terenie Gminy Raciążek, które na stałe wpisały się w kalendarz imprez kulturalnych województwa kujawsko-pomorskim m.in. Dni Młodości Dni Raciążka, Artystyczne Spotkania Zamkowe, Wojewódzki Przegląd Dorobku Klubów Seniora, Wojewódzki Konkurs Plastyczny dla dzieci „ Gdybym był malarzem" ; Piknik Integracyjny „Postaw na Kaczkę" promujący dziedzictwo kulinarne regionu. Organizator lokalnych ferii zimowych dla dzieci i młodzieży, "Wakacyjna przygoda" – organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży. Działacz społeczny, założyciel i pierwszy prezes Stowarzyszenia Kulturalnego „ Serpentyna", radna powiatu aleksandrowskiego, zastępca delegata sejmiku organizacji pozarządowych województwa kujawsko- pomorskiego, członek rady organizacji pozarządowych w powiecie aleksandrowskim, vice przewodnicząca rady LGD Stowarzyszenia Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej, wyróżniona m. in. odznaką Zasłużonego Działacza Kultury przez Ministra Kultury i Sztuki, Nagrodą Starosty Aleksandrowskiego za upowszechnianie kultury Złota Muza.

Mirosława Sekuła – instruktor plastyki, inicjator Wojewódzkiego Konkursu Plastycznego dla dzieci „Gdybym był malarzem"; od wielu lat prowadzi koło plastyczne przy GOK w Raciążku; odpowiada za scenografię i oprawę plastyczną imprez kulturalnych. Za działalność kulturalną otrzymała Wyróżnienie Starosty Aleksandrowskiego oraz Nagrodę Wojewody Włocławskiego za upowszechnianie kultury.

Halina Kołtuńska - od 1992 roku kierownik, a od 2009 roku Dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej w Raciążku. Organizator lub współorganizator wielu ciekawych imprez kulturalnych i edukacyjnych organizowanych na terenie Gminy Raciążek, skierowanych nie tylko do użytkowników biblioteki. Koordynatorka wielu projektów realizowanych w bibliotece skierowanych do młodych, jak i do starszych czytelników takich jak: „Promocja czytelnictwa – zakup nowości wydawniczych do bibliotek", „Ikonka CD", „Aktywna biblioteka", „Prosto i przystępnie o domowych finansach w bibliotece", „I-Pady w bibliotece", czy „Kraszewski dla bibliotek". W okresie ferii zimowych i wakacji pomysłodawca, organizator lub współorganizator przeróżnych zajęć – gier, konkursów i zabaw dla dzieci i młodzieży. W 2002 roku wyróżniona odznaką Zasłużony Działacz Kultury.

Paulina Sołoczyńska – instruktor teatralny, doświadczenie: teatr amatorski, konferansjerka, pantomima, działalność w chórze Cordiale Coro, praca przy organizacji Ogólnopolskiego Konkursu

Chórów.

Andrzej Lewandowski–Kapelmistrz Orkiestry Dętej OSP, instruktor nauki gry na instrumentach dętych; inicjator Festiwalu Orkiestr Dętych OSP, organizowanego w Raciążku od 5 lat. Orkiestra bierze udział w przeglądach zdobywając nagrody i wyróżnienia.

Beata Iskra Andrzejewska– instruktor grupy tanecznej mażoretek, nauczyciel wf w miejscowej szkole, absolwentka AWF w Warszawie.

Cezary Malinowski - mieszka i tworzy na Podolu w gminie Raciążek. Z zawodu technik - meliorant. Człowiek o szerokich zainteresowaniach, czego dowodem są dziedziny sztuki, w których przekazywane są jego przemyślenia i spostrzeżenia: malarstwo, literatura, a przede wszystkim rzeźba. Ulubiona tematyka prac rzeźbiarskich, to postacie Żydów, wiejskich ludzi, figury kobiece, sceny biblijne. Artysta tworzy dzieła ekspresyjne o rozległej tematyce moralnej i obyczajowej, związanej z ludzkim życiem, jest autorem licznych rzeźb sakralnych: wizerunków Chrystusa, Matki Boskiej, figur świętych, aniołów oraz szopek wigilijnych. Zadebiutował, jako rzeźbiarz indywidualną wystawą w Galerii Sztuki Ludowej Nieprofesjonalnej w Bydgoszczy w 1993 roku. W roku 1994 Galeria Ludowa w Thun w Szwajcarii. Prace Cezarego Malinowskiego można było oglądać zarówno na wielu wystawach regionalnych w Polsce, jak i zagranicznych zbiorowych ekspozycjach sztuki.

Ks. Artur Kosierb – pomysłodawca, autor scenariusza, reżyser „Misterium Męki Pańskiej", od trzech lat realizowanego w Parafii Raciążek. Absolwent Wyższego Seminarium Duchownego we Włocławku, Wydziału teologicznego UMK w Toruniu. Wieloletni nauczyciel w Zespole Szkół w Raciążku. Jako aktor od lat bierze udział w spektaklach kabaretowych organizowanych w GOK.

Ewa Zabłocka - czynna nauczycielka dyplomowana, wykształcenie wyższe magisterskie: Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu. Pomysłodawczyni i realizatorka Powiatowego Konkursu Dziecięcej Piosenki Ludowej realizowanego od 10 lat w Zespole Szkół w Raciążku. Prowadzi szkolny teatrzyk „Żaczek" występujący także podczas imprez lokalnych.

Andrzej Łozicki - mieszkaniec Ciechocinka. Absolwent Papieskiego Wydziału Teologicznego. Od wielu lat pasjonat Kujaw i historii Raciążka, autor monografii Raciążka wydanej w 2013 roku „Raciążek wczoraj i dziś".

Piotr Nowiński - czynny nauczyciel historii obecnie zatrudniony w Gimnazjum. Absolwent Pedagogiki na WSP Kraków i Historii na UJ Kraków, Mieszka i pracuje w Aleksandrowie Kuj. Twórca Grupy Rekonstrukcji Historycznej „Gród Graniczny" w Aleksandrowie Kujawskim, instruktor zajęć rekonstrukcyjnych przy MCK w Aleksandrowie Kuj. Związany z Raciążkiem poprzez niezwykle zaangażowany udział w organizacji Artystycznych Spotkań Zamkowych w Raciążku.

Czesław Żywiczka- absolwent liceum ogólnokształcącego w Ciechocinku. Emerytowany nauczyciel- polonista i historyk. Wieloletni przewodnik po Ciechocinku i Kujawach. Poeta i autor książek „Puls Narodu", „Przewodnik po Kujawach", „Ciechocinek wierszem malowany". Angażował się wcześniej w imprezy organizowane w gminie Raciążek, pisząc wiersze i teksty okolicznościowe.

Paula Raszka, Michał Małecki - uczniowie 1 LO w Toruniu. Od dziecka zainteresowani muzyką. Kształcą się w pracowni wokalnej MCK Ciechocinek Sławka Małeckiego- lidera Zdrowej Wody. Występują jako wokaliści podczas różnorakich imprez. Biorą udział w konkursach zdobywając nagrody i wyróżnienia. Cechuje ich duży potencjał twórczy w zakresie komponowania i pisania tekstów. Paula dodatkowo interesuje się malarstwem i rysunkiem, kształcąc swoje umiejętności w szkole.

Tomasz Pietrzak- pracownik zakładu Leczniczo-Opiekuńczego w Raciążku, gdzie prowadzi warsztaty terapii zajęciowej. Zajmuje się rękodziełem, w szczególności dekoracyjnymi wyrobami z drewna. Ponadto fascynuje się astronomią i chętnie dzieli się swoją wiedzą z dziećmi i młodzieżą.

Marta Biziorek- założycielka zespołu Żarówka, w którym grała między innymi na gitarze. Obecnie wokalistka w zespole Magic Band. Samodzielnie odkryła swoje talenty wokalne i zaczęła je z powodzeniem rozwijać.

Podsumowując, można wskazać na bogatą działalność GOK w Raciążku i silną pozycję w gminie. GOK współpracuje z wieloma instytucjami i organizacjami przy planowaniu i realizacji lokalnych inicjatyw. Jest inicjatorem wielu działań wykraczających poza działalność kulturalną, takich jak integracja społeczna, podnoszenie kwalifikacji, organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży w okresach wolnych od szkoły, rekreacja, promocja aktywnego stylu życia, promocja tradycyjnej kujawskiej kuchni.

W związku z realizacją zadania Dom Kultury + w Raciążku został powołany zespół roboczy składający się z koordynatora projektu Ryszarda Konopki, socjologa Marioli Epa-Pikuła, animatora Programu Adama Radosza, animatora społecznego Bartosza Pikuła, Dyrektora Gminnego Ośrodka Kultury w Raciążku – Agaty Ceglewskiej i animatora kultury Mirosławy Sekuła. Zespół dokonał wstępnej diagnozy i określił główne problemy w obszarze społeczności i otoczenia ze szczególnym uwzględnieniem grup/obszarów wymagających animacji kulturalnej. Grupa stanowiła zespół osób, które chcą ze sobą współdziałać, których umiejętności się uzupełniają. Następnie zespół zaproponował współpracę mieszkańcom Gminy Raciążek i osobom zaangażowanym w kulturę Raciążka, pochodzącym z różnych środowisk: uczniom, lokalnym działaczom, członkom stowarzyszeń, nauczycielom, rodzicom, przedstawicielom władz, pracownikom instytucji, seniorom, osobom, które nie korzystały z oferty GOK.

W dniu 4.03.2016 odbyło się spotkanie sołtysów Gminy Raciążek i przedstawicieli społeczności z animatorem projektu „Inicjatywy lokalne otwartą bramą do zmian w Gminie Raciążek" Panem Adamem Radoszem. W spotkaniu wzięło udział 20 osób. Animator przedstawił cele i zasady projektu, poprosił o rozpowszechnianie informacji wśród mieszkańców i szukanie osób, które mogłyby zaangażować się w przedstawiony projekt. Zwrócił się z prośbą o udział w badaniach dotyczących potrzeb kulturalnych oraz potencjałów do rozwoju kultury w Gminie Raciążek oraz współtworzenia oferty kulturalnej przez mieszkańców gminy.

W marcu rozpoczęła się kampania informacyjno-promocyjna projektu. Na stronie internetowej www.gok-raciazek.eu zostały zamieszczone informacje o projekcie oraz zaproszenie do udziału w badaniach i dalszych inicjatywach kulturalnych, które miały się wydarzyć w ramach Domu Kultury +. Na profilu społecznościowym GOK Raciążek pojawiły się zarówno zaproszenia do udziału w projekcie, w badaniach ankietowych, w spotkaniach, jak i potem relacje ze spotkań i badań. W lokalnej prasie zostały zamieszczone artykuły promocyjne na temat włączenia się w realizację programu na terenie Gminy Raciążek.

WYWIADY GRUPOWE - FOKUSOWE

Proces diagnozowania kondycji kultury w Gminie Raciążek rozpoczął się z inicjatywy Pani Dyrektor Agaty Ceglewskiej jeszcze w grudniu 2015 roku, kiedy powstał pomysł opracowania strategii rozwoju kultury w Gminie Raciążek. Zadanie to zostało powierzone Panu Ryszardowi

Konopce, który przeprowadził cykl 6 wywiadów fokusowych z różnymi grupami mieszkańców Gminy Raciążek.

Opracowanie materiałów z badań fokusowych

Lp.	termin spotkania	Ilość uczestników	Opis grupy	Najważniejsze wnioski/propozycje działań
1	15.12.2015r	14 osób	Kapelmistrz Orkiestry Dętej w Raciążku, Dyrektor oraz nauczyciele Zespołu Szkół w Raciążku, a także ci, którzy czynnie od wielu lat biorą udział w życiu kulturalnym	- utworzenie punktu informacji turystycznej z zatrudnieniem osoby do 30 roku życia, jako przewodnika; organizacja wycieczek np. kuracjuszy z Ciechocinka, podczas której przewodnik przedstawi historię Raciążka, zapozna turystów z parafialnym kościołem pw. Św. Hieronima, Muzeum Parafialnym oraz ruinami zamku i ich historią, dodatkową atrakcją mogłoby stać się ognisko dla uczestników wycieczki oraz integracja prowadzona przez animatora, -wydanie folderu informacyjnego, który ukaże walory turystyczne Raciążka, - aplikacja na smartfonie, która będzie spełniała rolę internetowego folderu informacyjnego, - stworzenie przytulnej kawiarenki w pobliżu ruin zamku, - wzniesienie wieży widokowej bądź platformy widokowej w okolicy ruin zamku, - utworzenie młodzieżowego nowoczesnego bandu jazzowego, - zakup zadaszonej, przeszklonej sceny wykorzystywanej np. podczas imprez kulturalnych, która z pewnością wpłynęłaby na podsienie standardu organizowanego wydarzenia
2	17.12.2015	25 osób	Klub Kobiet Kreatywnych, Klub Seniora	Propozycje na spotkaniu dotyczyły raczej rozwoju turystycznego gminy: - utworzenie wyciągu krzesełkowego – trasa Ciechocinek – Raciążek, - budowa wieży widokowej w okolicy ruin zamku w Raciążku
3	10.12.2015	10 osób	Młodzież ponadgimnazjalna Gminy Raciążek	Młodzież postulowała, aby powstało miejsce, w którym mogliby spędzać swój wolny czas;

				miałoby być ono nowoczesne i stylowe oraz otwarte od godzin popołudniowych do późnego wieczora; a także aby stworzono ofertę kulturalną odpowiadającą ich środowisku np. wystawy prac swoich kolegów, organizacja tematycznych wieczorów muzycznych itp. Młodzież wyraziła także zainteresowanie budową obiektu sportowego spełniającego nowoczesne standardy i dostosowanego do ich potrzeb.
4	15.12.2015	28 osób	Rada Parafialna	Uczestnicy chcieli, aby: - w centrum Raciążka powstał dom pobytu dziennego dla starszych, chorych oraz niepełnosprawnych, w którym animatorzy zajęliby się tymi ludźmi w ciągu dnia, podawane były posiłki oraz opieka medyczna w postaci np. Rehabilitantów, - powstał wyciąg krzesełkowy – trasa Ciechocinek – Raciążek, - wieża widokowa w okolicy ruin zamku w Raciążku.
5	17.12.2015	8 osób	Sołtysi Gminy Raciążek	Głównym problemem jest brak miejsca oraz pomieszczenia w poszczególnych sołectwach na rozwinięcie działalności kulturalnej. Mimo to sołtysi zaproponowali aby w każdym sołectwie utworzono świetlicę oraz place fitness na świeżym powietrzu. W sołectwie Podole jest niewykorzystany teren gminny. Sołtysi zaproponowali, aby stworzyć tam platformę, scenę z krzesłami.
6	10.12.2015	35 osób	Uczniowie Zespołu Szkół w Raciążku	Młodzi ludzie chcieliby, aby : - Gminna Biblioteka Publiczna została utworzona w innym, większym lokalu, w którym będzie również czytelnia i aby funkcjonowała w systemie elektronicznym, - powstał wyciąg krzesełkowy – trasa Ciechocinek – Raciążek, - wieża widokowa w okolicy ruin zamku w Raciążku.

Spotkanie z liderami lokalnej społeczności z warsztatami metodą „world cafe" odbyło się w sali widowiskowej Gminnego Ośrodka Kultury w Raciążku w dniu 5 kwietnia 2016 roku w atmosferze kawiarnianej.

Została zastosowana metoda animacyjna world café, która zgodnie z założeniami powinna odbywać się w kawiarni lub w innym miejscu, gdzie stworzona zostanie „kawiarniana atmosfera" (dostęp do napojów, krzesła ustawione dookoła stolików, luźna atmosfera dyskusji).

Uczestnicy podzieleni byli na kilkuosobowe grupki, które przy stolikach dyskutowali na zadany temat dotyczący kultury w Gminie Raciążek. Po pewnym czasie (np. po 10 minutach) następowała zmiana i wszyscy poza jedną osobą (gospodarzem stolika) przenosili się do innych stolików, omawiających inny temat lub inny aspekt tematu.

Gospodarz stołu streszczał to, co powiedziały poprzednie grupy i zachęcał do dalszej dyskusji. Uczestnicy zachęcani byli do zapisywania bądź rysowania swoich pomysłów (na papierowych kartkach „przypisanych" do stolika), aby następne grupy mogły się do nich odwoływać.

Na zakończenie spotkania dyskusje podsumowywane były w części plenarnej.

Opracowanie materiałów z warsztatów world cafe:

Proszę opisać jak najszerzej, czym Państwa zdaniem jest kultura?

„***KULTURA to zdaniem mieszkańców" …***

Sztuka

Aktywność społeczna

Ludzie

Pomysły

Pożytek dla społeczeństwa

„Coś na czasie"

„Kultura rozumiana jako dziedzictwo, które wypracowane w danym środowisku służy pokoleniom. Kultura powinna być realizowana aktywnie i przy udziale szerokiego grona społecznego. Dla każdego ma ona inny wymiar, który zależy od wykształcenia i statusu społecznego. Kultura powinna docierać do całego społeczeństwa. Powinna być zachowaniem wartości i tradycji danego regionu. To rozwój artystyczny, wykorzystanie potencjału, łamanie barier"

Jakie Państwo widzą potrzeby kulturalne mieszkańców Gminy Raciążek?

1. Spotkania integracyjne dla mieszkańców Podola i Siarzewo
2. Wystawa i kiermasz prac malarskich i rzeźbiarskich Pana Cezarego Malinowskiego
3. Stworzenie miejsca CENTRUM MŁODZIEŻOWEGO
4. Restauracja zamku w Raciążku (odbudowa, remont)
5. Budowa świetlic wiejskich jako centrów kulturalnych poszczególnych miejscowości, co przyczyniłoby się do rozwoju kultury w społeczności
6. Organizowanie imprez dla młodzieży wiejskiej
7. Większa integracja sołectw z Radą Gminy
8. Koncerty.
9. Wyjazdy do filharmonii, teatru, na kabaret.
10. Pikniki. Konkursy, zabawy integracyjne, pikniki rodzinne, imprezy sportowe.

Co mieszkańcom Gminy Raciążek przeszkadza w dostępie do kultury?

1. Zła droga dojazdowa do Gminnego Ośrodka Kultury w Raciążku, w szczególności zimą (część miejscowości ma dojazd drogą nieutwardzoną)
2. Zbyt mało informacji o działalności kulturalnej.
3. Nieodpowiedni sposób informowania o ofercie kulturalnej w Gminie Raciążek
4. Niechęć mieszkańców do życia w społeczności lokalnej
5. Niski status materialny dużej części rodzin.
6. Brak oferty przystosowanej do potrzeb młodzieży.
7. Brak miejsca spotkań dla młodzieży.
8. Brak kadry wykwalifikowanej w danej dziedzinie kultury.
9. Brak impulsów dla ludzi młodych zwłaszcza z małych miejscowości.
10. Brak świetlic wiejskich przez co życie kulturalne istnieje tylko w Raciążku.
11. Niski poziom świadomości kulturalnej mieszkańców.
12. Współczesny postęp technologiczny prowadzący do lenistwa, w szczególności wśród młodzieży.

13. Brak pomieszczeń bibliotecznych o odpowiednich standardach.

Jakie inicjatywy kulturalne podejmowane na terenie Gminy Raciążek uważają Państwo za najbardziej cenne i stanowi o ich wartości?

Impreza	Wartość
Przegląd orkiestr dętych	- rozwój muzykalności wśród młodych - rozwój estetyki wśród słuchaczy - mobilizacja do dalszego rozwoju muzycznego dla uczestników - poczucie satysfakcji dla występujących
Misterium Męki Pańskiej	- rozwój wartości religijnych i kulturowych - integracja międzypokoleniowa: dzieci, młodzieży i dorosłych - pobudzenie refleksji nad życiem - możliwość realizacji artystycznej „aktorów amatorów”
Dni Raciążka	- rozwój kulturalny mieszkańców - prezentacja rzemiosła i rękodzieła - wymiana różnych kultur i środowisk artystycznych
Konkurs plastyczny „Gdybym był malarzem”	- szanse na rozwój młodych talentów - promocja gminy ponieważ konkurs ma wymiar wojewódzki - integracja środowiska artystycznego i mieszkańców
Dni Raciążka – imprezy sportowe	- upowszechnianie aktywnego stylu życia - integracja środowiska lokalnego
Dzień dziecka – festyn dla wszystkich dzieci z gminy	- wspaniała zabawa, przeżycia, integracja środowiska lokalnego
Wycieczki	- integracja, możliwość poszerzenia wiedzy na temat świata, wymiana doświadczeń

Kto i co może wnieść do rozwoju kultury w Raciążku?

1. Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury poprzez organizowanie imprez, konkursów dla młodzieży oraz mieszkańców gminy.
2. Proboszcz parafii ma możliwości dotarcia do społeczeństwa i zachęcenia do działania w tym celu.
3. Wójt gminy – udzielenie środków na realizację zadań GOK
4. Rada Gminy – jako przedstawiciele oddolni mogą podjąć decyzję o rozdzielaniu środków na kulturę
5. Sołtysi – kartki informacyjne o potrzebach mieszkańców
6. Klub seniora – rozszerzyć działalność artystyczną
7. Stowarzyszenia - strażacy i sportowcy
8. Kobiety kreatywne

9. Młodzież szkolna i uzdolniona
10. Dyrektor Biblioteki poprzez organizowanie imprez, kursów i spotkań.

Warsztaty animacyjne z młodzieżą

Młodzież Gminy Raciążek to bardzo ważna grupa, która dotąd najsłabiej angażowała się w działania kulturalne Gminnego Ośrodka Kultury i innych instytucji kultury. Dlatego do młodzieży skierowane były liczne działania animacyjne i badania, zgłębiające problem nie uczestnictwa w kulturze tej grupy mieszkańców.

. Najczęstszymi problemami wskazywanymi przez młodzież był brak czasu na korzystanie z ofert kulturalnych, wynikający z dużego obciążenia obowiązkami szkolnymi. Ponadto problemem jest **mała mobilność młodzieży** i ograniczenia w dotarciu do GOK w Raciążku, jeśli ktoś mieszka poza miejscowością gminną.

Młodzież po zajęciach w szkole jest odwożona do domów autobusami szkolnymi, dlatego nie może uczestniczyć w popołudniowych czy wieczornych spotkaniach organizowanych w GOK. Natomiast część zajęć w GOK jest organizowana w czasie, gdy oni są w szkole na zajęciach. Inną sprawą jest sama **oferta kulturalna w gminie, która zdaniem młodzieży nie trafia w ich potrzeby i oczekiwania**. Młodzi wskazali, że oczekują oferty nowoczesnej, innowacyjnej, atrakcyjnej w formie i treści. Osoby, które jako dzieci korzystały z zajęć plastycznych czy muzycznych, obecnie nie mają już możliwości dalszego rozwoju, z powodu ograniczonej oferty GOK. Problemem jest też słaba stała współpraca i porozumienie pomiędzy szkołą a GOK. Większa i stała współpraca, tworzenie wspólnych ofert dostosowanych do potrzeb i możliwości gimnazjalistów, byłoby dobrym rozwiązaniem, choćby dostosowanie godzin zajęć, godzin odbioru autobusami szkolnymi itp.

Młodzież miała problem ze zrozumieniem pojęcia kultura, którą często utożsamiała ze sportem i rekreacją. Część z nich oceniła, **że nie potrzebuje uczestniczyć w kulturze** typu teatr, koncert muzyczny, wystawa, sztuka. Stwierdzali, że jest to coś, co ich nie interesuje. Jak widać jest to skutek słabej edukacji kulturalnej, która powinna odbywać się na linii współpracy szkoły z Gminnym Ośrodkiem Kultury i powinna mieć stały oraz cykliczny charakter. Brakuje w gminie wykwalifikowanych młodzieżowych animatorów kultury, pobudzających aktywność młodzieży w obszarze kultury.

Część osób wskazywała także na **czynniki ekonomiczne jako barierę w dostępie do kultury** - na

przykład chętnie pobieraliby naukę gry na instrumentach, ale nie stać ich na opłacenie zajęć i na zakup instrumentów.

Barierą dla młodzieży jest brak **miejsca spotkań w stylu kawiarenki kulturalnej**, gdzie mogliby się spotykać w luźniej atmosferze i uczestniczyć w różnego rodzaju lokalnych wydarzeniach kulturalnych typu koncert, wernisaż, wystawa, warsztaty itp. Jednak miejsce to musiałoby być nowoczesne, komfortowe i otwarte w dniach i godzinach dla nich najbardziej dostępnych.

W drugiej części młodzież miała za zadanie metodą kolażu stworzyć makietę na temat wizji przyszłości, wyzwolenie marzeń o inicjatywach kulturalnych mieszkańców gminy Raciążek.

W wyniku warsztatów powstały prace w formie plakatów uzupełnione wizjami roztoczonymi przez młodzież, jak widzą rozwój kultury w Gminie Raciążek.

Rekomendowane formy działalności kulturalnej dla Gminnego Ośrodka Kultury Raciążek:

Badania ankietowe metoda tradycyjną

W marcu 2016 roku zostały przygotowane i przeprowadzone badania opinii za pomocą 2 ankiet rozdystrybuowanych wśród dorosłych i młodzieży z Gminy Raciążek. W sposób poprawny i kompletny ankietę dla osób dorosłych wypełniło 17 osób, w tym 15 kobiet (88,24%) i 2 mężczyzn (11,76%). Ankietowani byli głownie w wieku 31-59 lat – 64,71%, drugą liczną grupą były osoby powyżej 60 lat – 29,41%, oraz osoby w wieku 20-30 lat - tylko 5,88%. Osoby, które odpowiedziały na ankietę miały następujące wykształcenie: wyższe - 41,18%, średnie ogólne - 23,53%, średnie zawodowe - 29,41%, gimnazjalne lub niżej - 5,88%.

Na pytanie „**Jak spędza Pani/Pan wolny czas?”** ankietowani odpowiedzieli:

1) jeżdżę do kina, teatru - 14,29%
2) chodzę na koncerty - 5,36%
3) chodzę na wystawy, wernisaże - 0%
4) uczestniczę w imprezach plenerowych -16,07%
5) uczestniczę w zajęciach Gminnego Ośrodka Kultury, Gminnej Biblioteki Publicznej - 16,07%
6) czytam książki, czasopisma - 21,43%
7) oglądam filmy w TV i DVD - 19,64%
8) pogłębiam własne wiadomości i umiejętności związane ze sztuką - 3,57%
9) inne: na pływalni w Ciechocinku, prace w ogrodzie, biorę udział w imprezach sportowych-3,57%

Na pytanie „**Ile orientacyjnie pieniędzy miesięcznie przeznacza się w Pani/Pana domu na zakup książki, płyty z muzyką, filmem, udział w zajęciach artystycznych, koncertach, wyjazd do kina?”** najwięcej ankietowanych wskazało kwotę 11-20 zł (31,25%) oraz 21-50 zł (31,25%), natomiast dokładnie po 12,5% wskazało na wartości do 10 zł, 51-100 zł oraz powyżej 100 zł.

Kolejne pytanie dotyczyło częstotliwości odwiedzin Gminnego Ośrodka Kultury (GOK), Gminnej Biblioteki Publicznej (GBP) oraz Muzeum Parafialnego (MP).

8	Jak często odwiedzasz?	wcale	Częściej niż 1 na tydzień	Częściej niż 1 na miesiąc	Częściej niż 1 na kwartał	Częściej niż 1 na rok
	GOK	0%	47,06%	35,29%	17,65%	0%
	GBP	30%	20%	40%0	10%	0%
	MP	44,44%	0%	0%	0%	55,56%

Muzeum parafialne jest otwierane tylko raz w roku oraz na życzenie konkretnej grupy, dlatego dostęp do tych unikatowych dzieł jest bardzo ograniczony zarówno dla mieszkańców jak i turystów. Aż 30% zadeklarowało, że wcale nie korzysta z oferty Gminnej Biblioteki Publicznej. Aż 47 % zadeklarowało korzystanie z GOK częściej niż raz na tydzień.

Natomiast na pytanie: „**Jak ocenia Pani/Pan obecny stan kultury w Gminie Raciążek**?" ankietowani odpowiedzieli pozytywnie: choć aż 46,67 % wskazało odpowiedź „średnio" a 40% dobrze, bardzo dobrze oceniło GOK tylko 6,67%. Nie było opinii negatywnych „źle" i „bardzo źle". W związku z tym, że wśród ankietowanych prawie połowa aktywnie korzystała z oferty GOK, ocena ta ma duże znaczenie. Ciekawe są też oceny dotyczące **poziomu imprez organizowanych w Raciążku.**

Bardzo źle	Źle	Średnio	Dobrze	Bardzo dobrze	Nie mam zdania
8,33 %	8,33 %	25 %	41,67 %	16,67 %	0%

Odpowiedzi rozłożone są od opinii, że poziom jest bardzo zły (8,33%) po opinie, że bardzo dobry (16,67%). Zdecydowana większość oceniła poziom imprez jako dobry i średni (łącznie 66,67%). W ankiecie zostało także postawione pytanie o ocenę zaangażowania różnych środowisk w sprawy kulturalne. Najwyżej zostało ocenione zaangażowanie Gminnego Ośrodka Kultury, Gminnej Biblioteki Publicznej, a także lokalnych władz oraz placówek edukacyjnych i lokalnych stowarzyszeń. Jako najmniej zaangażowanych uznano przedsiębiorców i lokalnych twórców.

Jak ocenia Pani/Pan zaangażowanie poniższych środowisk w sprawy kulturalne?						
	Bardzo źle	**Źle**	**Średnio**	**Dobrze**	**Bardzo dobrze**	**Nie mam zdania**
Władze Lokalne	0 %	14,29 %	28,57 %	42,86 %	7,14 %	7,14 %
Placówki Edukacyjne	0 %	14,29 %	28,57 %	35,71 %	14,29 %	7,14 %
Lokalne Stowarzyszenia	9,09 %	9,09 %	36,36 %	9,09 %	28,27 %	9,09 %
Gminny Ośrodek Kultury	6,25 %	0 %	31,25 %	31,25 %	31,25 %	0 %
Gminna Biblioteka Publiczna	0 %	0 %	30 %	40 %	20 %	10 %
Przedsiębiorcy	7,69 %	38,46 %	23,08 %	23,08 %	0 %	7,69 %
Lokalni Artyści i działacze	0 %	33,33 %	41,67 %	16,67 %	0 %	8,33 %

Działalność Gminnego Ośrodka Kultury i Gminnej Biblioteki Publicznej została uszczegółowiona w pytaniu nr 12. Poniżej są zaprezentowane opracowane wyniki odpowiedzi ankietowanych. Generalnie działalność GOK jest dobrze oceniana, natomiast warto podjąć próbę analizy częstotliwości działań GOK, dostępności czasowej oraz form promocji i dostępności informacji. W tym zakresie także GBP ma słabe oceny wśród ankietowanych. Ponadto znaczna część odpowiadających nie miała zdania na temat działalności biblioteki, ponieważ zbyt rzadko korzystało z jej oferty.

	Jak oceniasz działalność i inicjatywy podejmowane przez:					
	Bardzo źle	Źle	Średnio	Dobrze	Bardzo dobrze	Nie mam zdania
Gminny Ośrodek Kultury						
Częstotliwość	0%	0%	50%	33,33%	16,67%	0%
Atrakcyjność tematu	0%	0%	36,36%	54,55%	9,09%	0%
Dostępność czasowa (dni i godziny)	7,14%	0%	35,71%	35,71%	21,44%	0%
Dostępność cenowa	0%	0%	25%	41,67%	33,33%	0%
Jakość prowadzenia	0%	0%	28,57%	28,57%	42,86%	0%
Promocja (dostępność informacji)	0%	7,96%	38,45%	38,46%	15,39%	0%
Gminna Biblioteka Publiczna						
Częstotliwość	0%	0%	18,19%	45,45%	0%	36,36%
Atrakcyjność tematu	0%	0%	27,27%	27,27%	9,10%	36,36%
Dostępność czasowa (dni i godziny)	0%	0%	25%	41,67%	8,33%	25%
Jakość prowadzenia	0%	0%	10%	40%	10%	40%
Promocja (dostępność informacji)	0%	27,27%	27,27%	9,10%	0%	36,36%

Ankieta zawierała także pytanie dotyczące oceny cyklicznych wydarzeń kulturalno-rekreacyjnych, które odbywają się na terenie Gminy Raciążek. Wśród wymienionych poniżej 21 wydarzeń najwyżej ocenione były występy kabaretów i artystyczne spotkania zamkowe.

13. Jakie działania rekreacyjno-kulturalne w obecnym kalendarzu podobają się Pani/Panu najbardziej?

1) Występy kabaretów (8 marca- Dzień Kobiet, Dzień Dziecka) 16,67%

2) Festiwal muzyki alternatywnej- Rock Hill 0%

3) Artystyczne Spotkania Zamkowe 10,26%

4) Warsztaty i wycieczki dla seniorów „Aktywni 60+” 7,69%

5) Dni Raciążka- Dni Młodości 7,69%

6) Dożynki. 0%

7) WOŚP, koncerty i bale charytatywne 3,85%

8) Przegląd Piosenki Dziecięcej „Doreminki” 2,56%

9) Konkursy Plastyczne 2,56%

10) Ferie 3,85%

11) „Wakacyjna Przygoda” 3,85%

12) Majówka w GOK 1,28%

13) Koncerty patriotyczne (11 Listopada, 1 Maj) 2,56%

14) Występy zespołów folklorystycznych (Przegląd Dorobku Klubów Seniora) 1,28%
15) Imprezy sportowe (zawody) 2,56%
16) Wyjazdy dla dzieci i młodzieży organizowane przez Parafię w Raciążku 5,13%
17) Misterium Męki Pańskiej 11,54%
18) Koncert kolęd 3,85%
19) Drzwi otwarte w Muzeum Parafialnym 1,28%
20) Spotkanie Wigilijne z dziećmi i młodzieżą 3,85%
21) Przegląd Orkiestr Dętych OSP 6,41%
22) Inne, jakie? 1,28%
Ad22. Rajd rowerowy

Kolejne pytania także dotyczyły oceny wydarzeń organizowanych przez GOK. Ankietowani mieli możliwość zaproponowania zmian w działaniach GOK i m.in. sugerowali więcej działań dedykowanych do dzieci w formie konkursów, imprez, warsztatów oraz więcej działań na rzecz seniorów. Ponadto padały wypowiedzi, że społeczność lokalna słabo uczestniczy w kulturze, co z pewnością stanowi duże pole do działań w zakresie edukacji kulturalnej skierowanej do różnych grup mieszkańców Gminy Raciążek.

Na pytanie dotyczące zajęć, które mogłyby zainteresować mieszkańców, ankietowani najczęściej wskazywali na: zajęcia taneczne (19,51%), warsztaty komputerowe (17,07%), wokalne, wernisaże (po 9,76%), warsztaty teatralne, multimedialne, fotograficzne, edukacyjne w Muzeum Parafialnym (po 7,32%). Ponadto proponowano spotkania z ciekawymi ludźmi, zajęcia ruchowe i wyjazdy grupowe na basen-np. dla seniorów.

W ankiecie znalazło się także pytanie dotyczące godzin otwarcia instytucji kultury w Raciążku. Zdaniem ankietowanych Gminny Ośrodek Kultury i Gminna Biblioteka Publiczna są generalnie dostępne dla mieszkańców, jednak godziny otwarcia mogłyby wydłużone do 20.00, a także w weekendy. Natomiast Muzeum Parafialne aktualnie jest prawie niedostępne dla mieszkańców i turystów, więc były propozycje, by było otwarte przynajmniej w niedziele lub raz w miesiącu.

Ankietowani zostali zapytani także o dostępności informacji o GOK. W odpowiedziach wskazywano, że czują się dobrze poinformowani (70,59%) i najczęściej czerpią wiedzą o wydarzeniach organizowanych przez GOK z plakatów (28,14%), z internetu, od znajomych i bezpośrednio z GOK (po 15,62%). Ważnym źródłem są także ogłoszenia parafialne (12,5%).
Aż 61,54% zadeklarowało, że odwiedza stronę internetową GOK (www.gok-raciazek.eu), a 42,86%

odwiedza profil GOK na facebooku. Spora jest także rozpoznawalność logo GOK - 43,75% stwierdziła, że wie jak ono wygląda.

W odniesieniu do promocji GOK pojawiła się sugestia, **by plakaty pojawiały się wcześniej niż tylko kilka dni przed imprezą, ponieważ to poprawiłoby skuteczność komunikatu.**

Podobne pytania dotyczyły sposób informowania o działalności Gminnej Biblioteki Publicznej, o której ankietowani czerpią wiedzę głównie od znajomych i rodziny (31,82%), bezpośrednio z siedziby GBP (22,73%) oraz ze szkoły i pracy (13,64%). Zdecydowanie rzadziej z internetu i plakatów. Jako rekomendacja wśród ankietowanych pojawiła się propozycja większej ilości informacji o działaniach biblioteki w internecie, na facebooku oraz poprzez plakaty. Aż 66,67% ankietowanych uznało siebie za źle poinformowanych o działaniach biblioteki, a część wyraziła pogląd, że ich zdaniem biblioteka kieruje swoje działania tylko dla dzieci, pomijając dorosłych.

Ankietowani przedstawili także swoje pomysły na usprawnienie i poszerzenie działań GOK: m.in. zakaz palenia papierosów; więcej wyjazdów z dziećmi na krótkie wycieczki do muzeum (np. do Torunia); latem rajdy rowerowe; fitness; kurs kosmetyczny; kurs fotograficzny; kurs krawiecki i szycia; fitness; więcej wycieczek rowerowych po okolicy i sąsiednich miejscowościach.
Wyrażone opinie: „Skoro społeczeństwo słabo angażuje się w życie kulturalne Raciążka, to może trzeba by ściągnąć tu „kogoś" z zewnątrz, a mieszkańcy byliby jedynie odbiorcami."
„Przed laty były tu wspaniałe na szeroką skalę organizowane pokazy i konkursy tańca".

Natomiast działalność Gminnej Biblioteki Publicznej mogłyby zostać wzbogacone o: konkursy dla dorosłych, nie tylko dla dzieci; większe pomieszczenie; czytanie książek dzieciom, słuchanie na zamku (duży areał) np. w Ciechocinku czytana jest latem „Lalka" przy fontannie, ludzie siedzą i słuchają. GBP mogłaby organizować spotkania dla młodzieży w poniedziałek ok. 17, na których toczyłby się rozmowa na temat danej książki. Pomogłoby to młodzieży np. przygotować się do matury.

Podobne badanie w lutym-marcu 2016 r. zostało przeprowadzone wśród **młodzieży zamieszkującej w Gminie Raciążek uczęszczającej do gimnazjum w Raciążku.** W ankiecie wzięło udział 52 osoby, tym 25 kobiet (48,08%) i 27 mężczyzn (51,92%). Ankietowani byli w wieku 10-14 lat (34,62%) i 15-19 lat (65,38%). Na pytania „jak spędzasz czas wolny" młodzież

odpowiedziała następująco:

1) jeżdżę do kina, teatru 12%

2) chodzę na koncerty 6%

3) chodzę na wystawy, wernisaże 0%

4) uczestniczę w imprezach plenerowych 2%

5) uczestniczę w zajęciach Gminnego Ośrodka Kultury, Gminnej Biblioteki Publicznej 0%

6) czytam książki, czasopisma 15%

7) oglądam filmy w TV I DVD _ 40%

8) pogłębiam własne wiadomości i umiejętności związane ze sztuką 6%

9) inne…… 19%

Ad. 4.9. rolki; rower; siedzę w domu; spacery; spotkania z koleżankami; próby OSP; spotkania ze znajomymi; gram na komputerze (10 wskazań)

Z udzielonych odpowiedzi widoczny jest niski poziom uczestnictwa w kulturze organizowanej przez lokalne instytucje - nikt z ankietowanych nie wskazał „**uczestniczę w zajęciach Gminnego Ośrodka Kultury, Gminnej Biblioteki Publicznej"**. Za to najczęstszymi formami spędzania czasu wolnego przez młodzież jest oglądanie filmów i telewizji, granie na komputerze, czytanie książek i czasopism oraz rekreacja typu jazda na rowerze czy rolkach.

Na pytanie „**Ile orientacyjnie pieniędzy miesięcznie przeznacz się w Twoim domu na zakup książki, płyty z muzyką, filmem, udział w zajęciach artystycznych, koncertach, wyjazd do kina"** aż **40,38%** wskazało, że w ogóle nie przeznacza na ten cel pieniędzy. Natomiast 25% wskazało kwotę 21-50 zł. Natomiast gdy pytanie zostało przeformułowane na tryb dotyczący ewentualnych możliwości finansowych (*Ile orientacyjnie pieniędzy miesięcznie mogłaby/mógłby przeznaczyć na zakup książki, płyty z muzyką, filmem, udział w zajęciach artystycznych, koncertach, wyjazdach do kina?)* to 40% wskazało kwotę 21-50 zł, 20% wskazało kwotę 11-20 zł, a 18% kwotę do 10 zł. Świadczy to o niskim statusie finansowym mieszkańców Gminy Raciążek z jednej strony, ale także o małym znaczeniu wartości kultury w życiu mieszkańców, w szczególności tych młodszych.

Kolejne pytania dotyczyły korzystania z instytucji kultury w Gminie Raciążek przez młodzież:

Spośród wymienionych instytucji kultury, młodzież gimnazjalna najczęściej odwiedza GOK – 39% częściej niż raz na miesiąc, a 19% częściej niż raz w tygodniu oraz bibliotekę gminną – 43% częściej niż raz na miesiąc, a 12% częściej niż raz w tygodniu, 18% częściej niż raz na kwartał. Natomiast Muzeum Parafialne jest odwiedzane częściej niż 1 na rok – 53% lub wcale – 39%, ponieważ jest ono generalnie nieczynne, tylko okazjonalnie, stąd mała dostępność także dla młodzieży.

Ciekawie przedstawiają się także **motywy jakie kierują młodzieżą w korzystaniu z ofert instytucji kultury funkcjonujących w gminie**. Na pytanie „**Co zdecydowało o tym, że skorzystałaś/ skorzystałeś z oferty?**” najczęściej wskazywano „ciekawy sposób spędzania wolnego czasu” (34,17%), „rozwijanie zainteresowań” (30,88%), „możliwość zdobycia potrzebnych umiejętności” (12,66%), „możliwość poznania nowych ludzi” (10,13%).

Kolejne pytanie dotyczyło oceny funkcjonowania GOK i GBP: „**Proszę poniżej skorzystać ze skali ocen szkolnych i oceń pod względem wyróżnionych w tabeli kryteriów”**

GOK	1	2	3	4	5	6	Nie mam zdania
Dni otwarcia	1,96%	7,84%	17,64%	19,62%	13,73%	1,96%	37,25%
Godziny otwarcia	4%	8%	18%	14%	20%	6%	30%
Warunki lokalowe	18%	4%	22%	16%	12%	14%	14%
Wyposażenie placówki	8,16%	8,16%	26,53%	28,57%	14,29%	2,05%	12,24%

Różnorodność oferty kulturalnej	6%	12%	22%	30%	10%	4%	16%
Profesjonalizm pracowników	12%	8%	8%	18%	14%	18%	22%
Uprzejmość pracowników	5,88%	13,73%	11,76%	17,64%	25,49%	9,81%	15,69%
Atmosfera na zajęciach	2,05%	6,12%	10,2%	18,37%	32,65%	8,16%	22,45%
Dostępność informacji o ofercie	1,96%	13,73%	17,64%	13,73%	21,57%	7,84%	23,53%
GBP							
Dni otwarcia	3,92%	9,8%	15,69%	9,8%	27,45%	11,76%	21,58%
Godziny otwarcia	7,84%	11,76%	9,8%	9,8%	27,45%	13,73%	19,62%
Warunki lokalowe	39,22%	7,84%	15,69%	5,88%	13,73%	7,84%	9,8%
Wyposażenie placówki	11,76%	19,61%	11,76%	15,69%	11,76%	15,69%	13,73%
Różnorodność oferty kulturalnej	6%	20%	2%	26%	18%	10%	18%
Profesjonalizm pracowników	2%	4%	10%	8%	22%	40%	14%
Atmosfera na zajęciach	3,92%	3,92%	3,92%	19,62%	23,53%	27,45%	17,64%
Dostępność informacji o ofercie	5,88%	3,92%	13,73%	13,73%	31,37%	9,8%	21,57%

Obie instytucje dobrze i średnio wypadają w ocenie młodzieży. Szczególnie natomiast zwrócono uwagę na **złe warunki lokalowe w bibliotece**. Dość dużo osób nie miało zdania na ten temat, co wynika z niskiej częstotliwości odwiedzin instytucji kultury przez grupę młodzieży. Dalsze pytania dotyczące dostępności instytucji kultury ze względu na czas otwarcia wskazywały, że znaczna część młodzieży uważa, że są otwarte w zbyt wczesnych godzinach, gdy oni są w szkole lub też są zamknięte w weekendy (np. biblioteka), a w przypadku muzeum parafialnego ogólny brak dostępności.

Następne pytanie dotyczyło oceny działań organizowanych przez GOK: **Które działania rekreacyjno-kulturalne organizowane przez GOK są wg Ciebie najciekawsze?**

1) Występy kabaretów (8 marca- Dzień Kobiet, Dzień Dziecka) _ 10,48%

2) Festiwal muzyki alternatywnej- Rock Hill 6,11%

3) Artystyczne Spotkania Zamkowe 6,11%

4) Warsztaty i wycieczki dla seniorów „Aktywni 60+" 2,62%

5) Dni Raciążka- Dni Młodości _ 15,72%

6) WOŚP, koncerty i bale charytatywne _ 10,92%

7) Przegląd Piosenki Dziecięcej „Doreminki" 2,62%

8) Konkursy Plastyczne 4,8%

9) Ferie _ 12,23%

10) „Wakacyjna Przygoda" _ 9,17%

11) Majówka w GOK 5,68%

12) Koncerty patriotyczne (11 Listopada, 1 Maj) 4,37%

13) Występy zespołów folklorystycznych (Przegląd Dorobku Klubów Seniora) 1,31%

14) Imprezy sportowe (zawody) 6,55%

15) Inne, jakie?..... 1,31%

Jak widać z opracowania odpowiedzi, młodzież za najciekawsze uznała Dni Raciążka, ferie, Wielką Orkiestrę Świątecznej Pomocy, występy kabaretów z okazji dnia kobiet i dnia dziecka oraz „wakacyjną przygodę". Zdecydowanie najmniejszą popularnością wśród młodzieży cieszą się występy zespołów folklorystycznych, a nawet, co zaskakujące, festiwal muzyki alternatywnej Rock Hill, który był inicjatywą młodzieży.

W kolejnym pytaniu badana młodzież mogła wypowiedzieć się na temat „**Jakie zajęcia organizowane przez GOK zainteresowałyby Ciebie lub Twoje koleżanki i kolegów?"**

1) nauka gry na instrumencie, jakim?..... _ 8,28%

2) sekcji gier (np. planszowe, terenowe, rpg) _ 10,13%

3) sekcja kabaretowa 9,49%

4) sekcja modelarska 3,79%

5) warsztaty dziennikarskie 2,53%

6) warsztaty filmowe 4,43%

7) warsztaty fotograficzne 5,70%

8) warsztaty grafiki komputerowej _ _ 11,40%

9) warsztaty i plenery artystyczne (np. malarstwo, rzeźba) 3,16%

10) warsztaty plastyczne 3,16%

11) warsztaty rękodzieła artystycznego (np. haft, decupage, robienie biżuterii, filcowanie, szycie) 3,16%

12) warsztaty rytmicznego tworzenia dźwięku (beatbox) 3,79%

13) warsztaty tańca (jakiego?)…….. 4,43%

14) warsztaty wokalne 5,06%

15) zajęcia literackie 1,89%

16) zajęcia orkiestry dętej 2,53%

17) zajęcia sekcji teatralnej 4,43%

18) działania klubu młodzieżowego 5,06%

19) lekcje edukacyjne w Muzeum Parafialnym 2,53%

20) inne (jakie?) 1,26%

21) nie interesuje mnie udział w zajęciach dodatkowych 3,79%

Ad.12.1. gitara; gitara akustyczna; klarnet; flet poprzeczny

Ad12.13. zumba; hip hop;

Ad.12.20. wyjazdy na bale sportowe; sportowe; zajęcia historyczne;

Z opracowania odpowiedzi młodzieży wynika, że największym zainteresowaniem cieszyłyby się warsztaty grafiki komputerowej, sekcja gier, sekcja kabaretowa oraz warsztaty gry na instrumentach np. gitara; gitara akustyczna; klarnet; flet poprzeczny.

Kolejne pytania dotyczyły działalności informacyjno-promocyjnej prowadzonej przez GOK w Raciążku. W sumie 62,75% ankietowanych oceniło, że są dobrze poinformowani o imprezach organizowanych przez GOK. Informacje młodzi ludzie czerpią głównie z plakatu (30,23%), od znajomych i rodziny (18,60%), ze szkoły, pracy (15,12%), z Internetu -facebook, gok raciążek (12,79%), bezpośrednio w siedzibie GOK (11,63%), z gazety (10,47%). Zdecydowanie w odniesieniu do tej grupy wiekowej ogłoszenia parafialne nie są ważnym kanałem informacyjnym (tylko 1,16% wskazań). Młodzież miała również sugestie dotyczące uskutecznienia procesu informowania poprzez zwiększenie ilości plakatów, zamieszczanie ich na drzewach, na różnych ulicach, dystrybuowanie ulotek w sklepach, większe nagłośnienie działań poprzez Facebook'a.

Kolejne pytanie dotyczyły korzystania ze stron internetowych GOK. Wśród ankietowanych 52,94% zadeklarowało, że odwiedza profil GOKu na facebook'u, a tylko 29,17% odwiedza stronę internetową www.gok-raciazek.eu

Spora grupa osób młodych, bo aż 60,78% zadeklarowało znajomość logotypu GOK.

Podobne pytania dotyczące źródeł informacji o działalności dotyczyły biblioteki w Raciążku. Wśród ankietowanych najwięcej osób (25%) czerpie informacje o działalności GBP od rodziny i znajomych, z plakatów (20,59%), ze szkoły (19,12%), bezpośrednio w siedzibie GBP (19,12%), a tylko 7,35% z informacji zamieszczonych w internecie oraz z ogłoszeń parafialnych i internetu (po 4,41%). Jednak te kanały informacyjne wydają się dość skuteczne, ponieważ aż 66,67% ankietowanych zadeklarowało, że uważa się za dobrze poinformowanych o imprezach organizowanych przez GBP. Pojawiły się sugestie, że GBP może zwiększyć swoje działania informacyjne poprzez przekazywanie większej informacji bezpośrednio do szkoły, poprzez większą ilość plakatów i ogłoszeń w prasie.

Propozycje młodzieży dotyczące działalności Gminnego Ośrodka Kultury wskazywane w ankiecie:

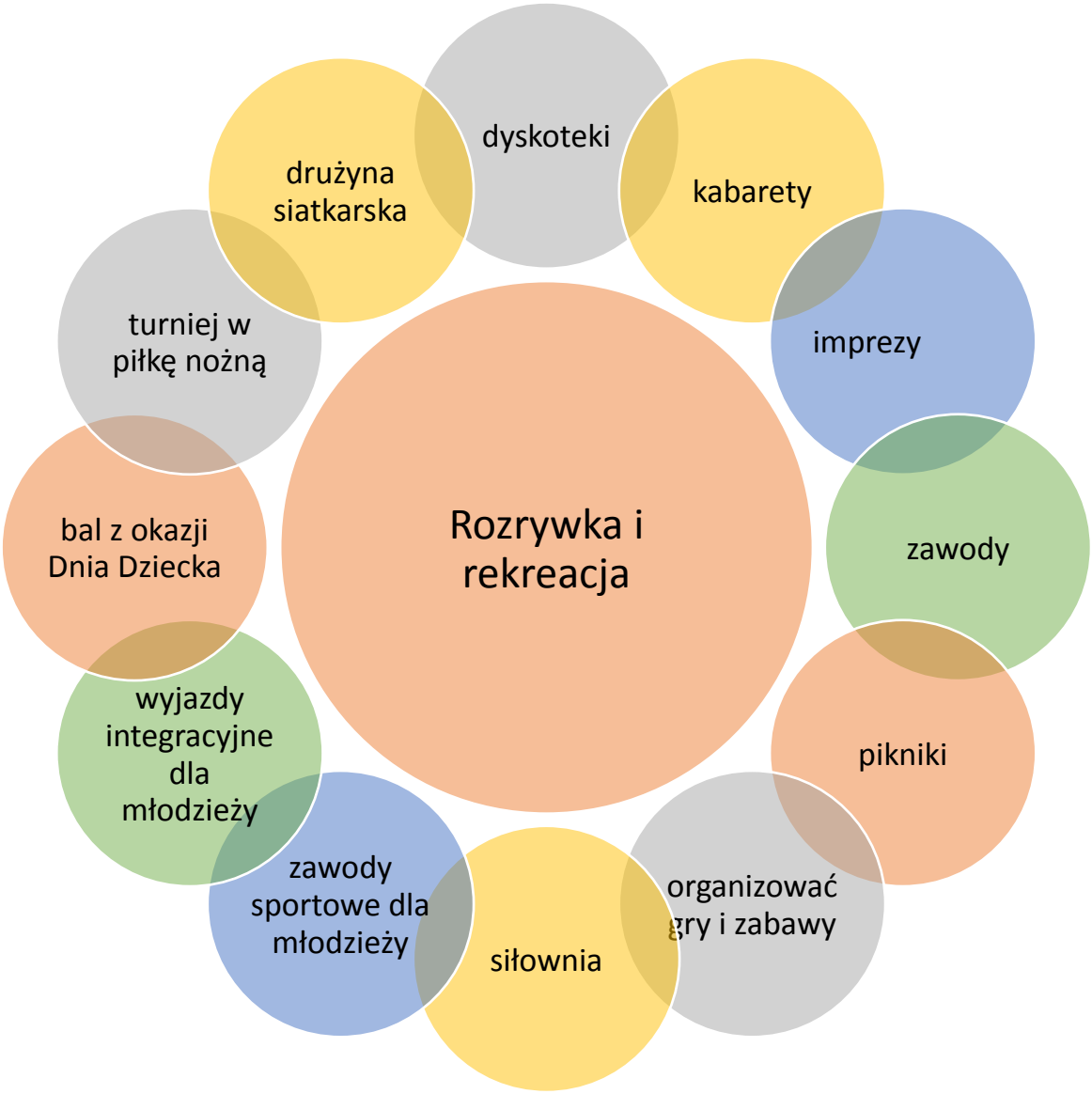

Na koniec młodzież mogła zaproponować swoje pomysły na działania, które można byłoby zorganizować w Gminnej Biblioteki Publicznej.

Badanie ankietowe pn. Potencjał kulturowy w Gminie Raciążek, przeprowadzone od 16 marca do 22 kwietnia za pomocą formularza online - 77 ankietowanych. Wśród ankietowanych było 56,2% kobiet oraz 43,8% mężczyzn. Dominowały osoby w wieku poniżej 18 i poniżej 25 lat (łącznie 72%), świadczy to o tym, że osoby te częściej i śmielej korzystają z narzędzi elektronicznych i z internetu.

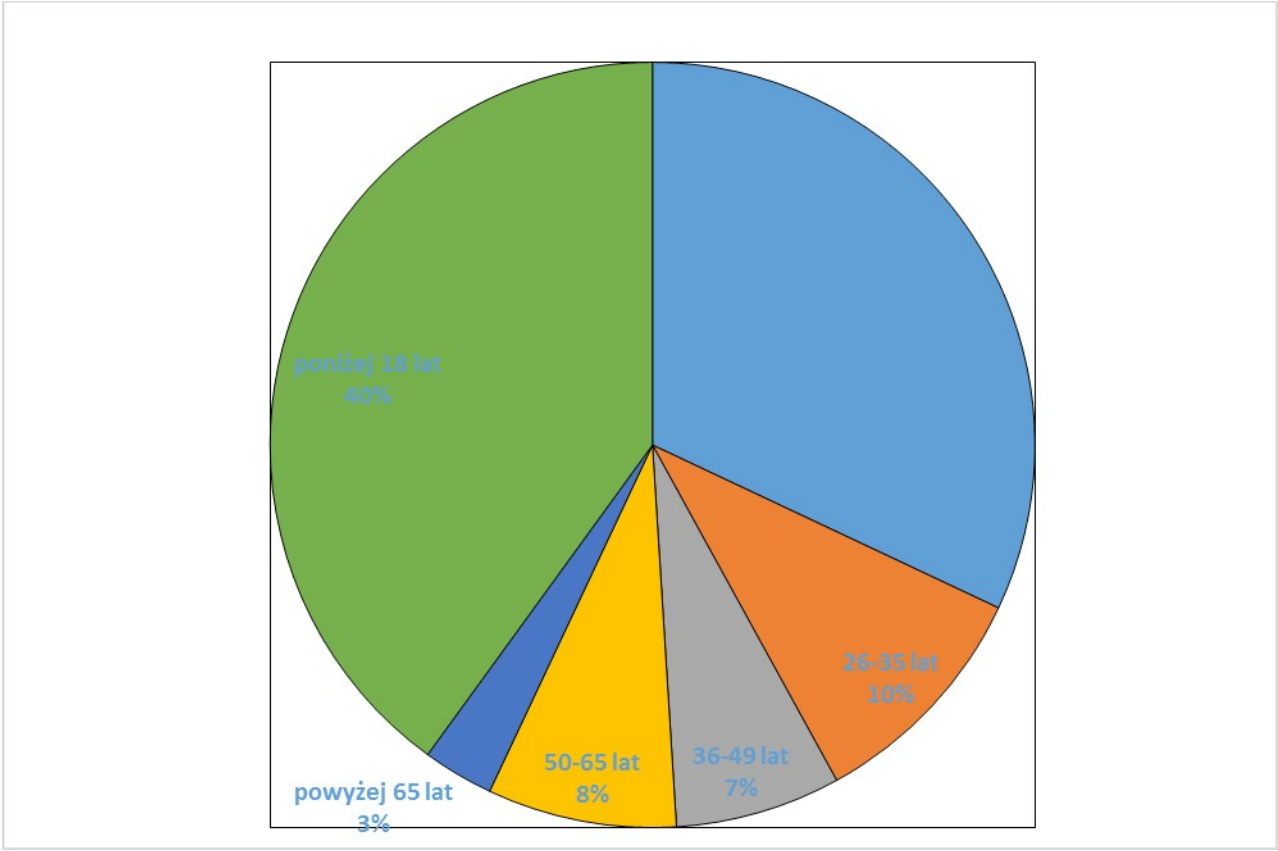

Ankieta zawierała 11 pytań, część o charakterze zamkniętym z katalogiem odpowiedzi do wyboru, część o charakterze otwartym, z możliwością szerokiej wypowiedzi.

Na pytanie „**Czy w ciągu ostatnich 2 lat korzystał/a Pan / Pani z oferty kulturalnej na terenie Gminy Raciążek?”** 57,9 % ankietowanych odpowiedziało „tak”, a 42,1% – nie. Natomiast na pytanie „Czy w ciągu ostatnich 2 lat korzystał/a Pan / Pani z oferty kulturalnej poza terenem Gminy Raciążek (np. w Ciechocinku, Aleksandrowie, Toruniu, Bydgoszczy)?” 63,2 % ankietowanych odpowiedziała „tak”, a 36,8% odpowiedziała „nie”.

Odpowiedzi na pytanie „**Proszę się chwile zastanowić i odpowiedzieć na pytanie: jak często w ostatnich 2 latach korzystał/a Pan / Pani z oferty kulturalnej zarówno na terenie gminy, jak poza nią?”** przedstawiały się następująco:

- Co najmniej raz w miesięcy – 16 %
- Co najmniej raz na 3 miesiące – 21,3 %
- Co najmniej raz w roku – 26,7 %
- Rzadziej niż raz w roku – 25,3%
- W ogóle nie korzystałem/nie korzystałam – 10,7 %

Z analizy powyższych pytań i udzielonych odpowiedzi wynika, że większość ankietowanych ok. 60% korzystało z oferty kulturalnej w gminie lub poza nią, jednak było to uczestnictwo sporadyczne (do najmniej raz w roku lub rzadziej). Tylko 16% zadeklarowało aktywne uczestnictwo w kulturze poprzez co miesięczny udział w różnych wydarzeniach i ofertach kulturalnych. Świadczy to o szerokim polu do działań dla instytucji kultury w gminie, głównie w zakresie animacji kultury, pobudzania środowisk lokalnych do podejmowania inicjatyw i uczestniczenia w życiu kulturalnym. Kolejne pytanie pogłębiało temat uczestnictwa mieszkańców Gminy Raciążek w kulturze poprzez wskazanie konkretnych ofert, z jakich korzystali w ciągu ostatnich 2 lat.

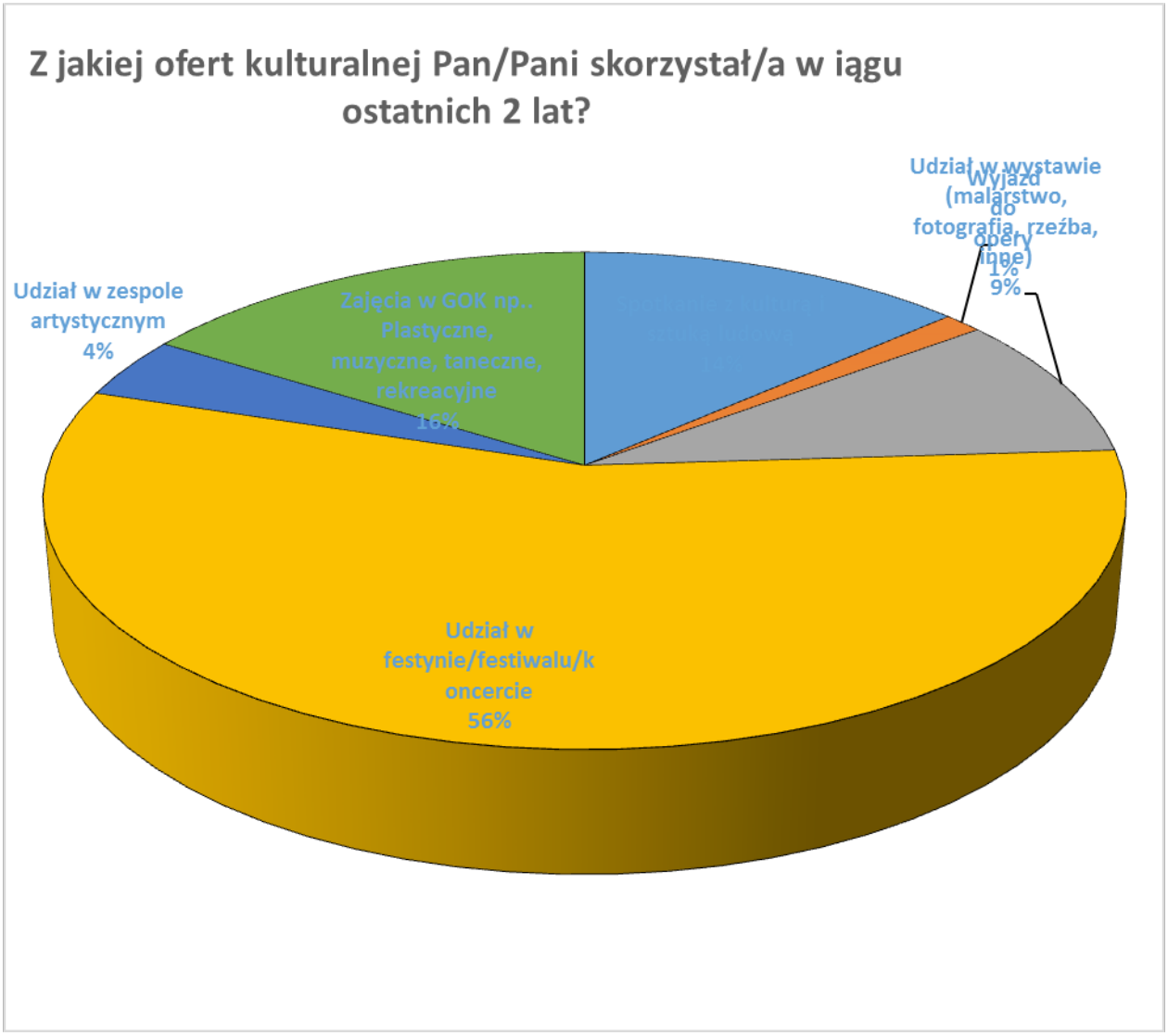

Uczestnictwo w kulturze znacznej grupy ankietowanych polegało na udziale w festynach, festiwalach i koncertach (głównie organizowanych na terenie gminy z okazji różnych świąt i wydarzeń). Tylko 12% zadeklarowało, że korzysta z oferty stałej Gminnego Ośrodka Kultury z Raciążku. Tyle samo (12%) badanych wyjechało do teatru w ciągu ostatnich 2 lat, a do opery tylko 1 %. Wśród „innych" wskazanych przez ankietowanych wymieniono m.in.: turniej Darta, turniej tańca, udział w przeglądzie orkiestr dętych, wycieczka do aqua parku, wyjazd do kina.

Kolejne pytanie dotyczyło określenia barier w dostępie do kultury, jakie dostrzegają mieszkańcy Gminy Raciążek.

Co Pani / Pana zdaniem jest dla mieszkańców Gminy Raciążek największą przeszkodą w korzystaniu z oferty kulturalnej?

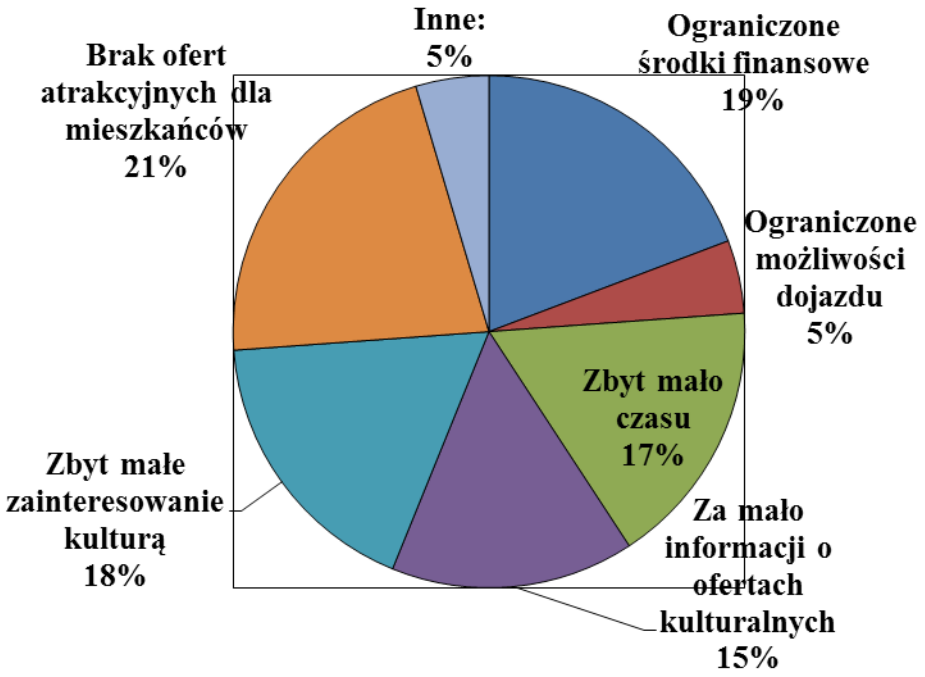

Największą barierą w dostępie do kultury dla mieszkańców Gminy Raciążek jest brak ofert atrakcyjnych dla mieszkańców (21%), także powiązana z tym informacja, której zdaniem ankietowanych jest za mało (15%). Kolejnym ważnym czynnikiem są ograniczone środki finansowe (19 %). Koresponduje to z wynikami badań ankiety tradycyjnej opisanej we poprzednim rozdziale, gdzie ankietowani wskazywali niewielkie kwoty finansowe, jakie przeznaczają na kulturę. Dość istotnym problemem dla uczestników badania okazał się brak czasu na aktywny udział w kulturze (17%) oraz zbyt małe zainteresowanie kulturą (18%). Ponadto 5% wskazało jako barierę ograniczone możliwości dojazdu do miejsc, gdzie są oferty kulturalne.

Kolejne pytanie miało formułę otwartą i brzmiało: „**Kto Pani / Pana zdaniem jest organizatorem najciekawszych ofert kulturalnych na terenie Gminy Raciążek? Jaka instytucja, organizacja, czy grupa nieformalna?"** Ankietowani wskazywali najczęściej Gminny Ośrodek Kultury w Raciążku oraz osoby Pani Dyrektor Agaty Ceglewskiej i Mirosławy Sekuły, Parafię i księdza Artura, ponadto wskazywana była Gmina jako urząd, biblioteka, zespół szkół, ochotnicza straż pożarna, klub sportowy RKS Wzgórze oraz osoby Janusza Ceglewskiego, Halina Kołtuńskiej, Andrzeja Kloc.

Kolejne pytanie w formule otwartej brzmiało: „**Jakie wydarzenia kulturalne miały miejsce w Pana/Pani miejscowości w ostatnich 2 latach? Proszę wymienić wszystkie o jakich Pani / Pan słyszał/a?"**

Wśród ankietowanych przeważali **mieszkańcy wsi Raciążek (64,8%)**, tylko po 7-8% stanowili mieszkańcy sołectw Siarzewo, Turzno, Dąbrówka, Podole, a tylko po 1i 2 osoby z miejscowości Podzamcze i Turzynek. Tak więc odpowiedzi na pytanie o wydarzenia w miejscowości zamieszkania respondentów dotyczyć głównie będzie wsi Raciążek, gdzie mieści się siedziba GOK, Biblioteki i Parafii. W związku z tym aż 33 osób wskazało na dni Raciążka – Dni Młodości, 17 osób wskazało Dzień Kobiet. Poza tym po kilka osób wskazało takie wydarzenia jak: Artystyczne Spotkania Zamkowe, Konkurs Malarski, Przegląd Orkiestr Dętych, Misterium Męki Pańskiej, zajęcia w okresie ferii zimowych i letni w GOK, wyjazdy na wycieczki organizowane przez Gminę Raciążek, konkurs piosenki dla dzieci, festiwal Rock hill, imprezę z okazji finału WOŚP, warsztaty rękodzieła, kulinarne, wystawa koła plastycznego, pikniki.

Na kolejne pytanie „**Czy chciał(a)by chciałaby Pan(i) aby na terenie Pana/Pani miejscowości odbywało się więcej wydarzeń kulturalnych?"** większość uczestników badania ankietowego 82,4% odpowiedziała „tak", 6,8% - „nie", 10,8% - „inne". Z tych odpowiedzi wynika, że zdecydowana większość ankietowanych jest zainteresowana organizacją większą ilością imprez kulturalnych.

Ankietowani proponowali, by w Gminie odbywało się więcej festynów, pikników, wydarzeń sportowych, więcej imprez na świeżym powietrzu, więcej imprez z uczestnictwem i dedykowanych dla dzieci, w tym dzień dziecka. Postulowane było pobudzanie kreatywności i aktywności młodzieży, włączanie jej w aktywniejsze uczestnictwo w życie kulturalne. Pojawiła się propozycja stworzenie amatorskiej grupy teatralnej, łączącej zarówno osoby młode i starsze z terenu gminy. Inne propozycje to m.in.: konkurs chórów w budynku Kościoła na skalę Polski, Color Day, koncerty jazzowe przez jakiś big band założony przez mieszkańców, koncerty spotkania z osobami znanymi wystawy pokazy, zajęcia z historykiem, pozwalające poznać przeszłość naszej miejscowości, wyjazdy na ciekawe wydarzenia sportowe i kulturalne (np. do teatru muzycznego czy zoo w Gdańsku), zaproszenie teatru, zorganizowanie pokazu tanecznego, prowadzenie kursów tańca lub/i fitnessu/jogi, organizacja koncertów (ale nie twórców disco polo), kursów (np. szycia, florystycznego itp.), szkolenia, warsztaty, pokazy, promowanie walorów historycznych tj. ruiny zamku, klub dla dzieci, zajęcia taneczne, muzyczne, ciekawe, nowoczesne inicjatywy muzyczne i zajęcia, plener malarski, rzeźbiarski.

Ponadto pojawił się postulat by, dofinansowywać z programów unijnych wyjazdy do opery, teatru, filharmonii (istnieją takie dofinansowania dla obszarów wiejskich), to z pewnością zachęciłoby do uczestnictwa w kulturze. Ponadto postulowano, by biblioteka gminna była większa i lepiej

wyposażona.

Część ankietowanych wydarzenia kulturalne utożsamiało ze sportowymi i proponowało, by w gminie organizować więcej imprez sportowych takich jak m.in. gra w siatkówkę, piłkę nożną i koszykówkę, siłownia, orliki, bieżnia do biegania, turniej tenisa ziemnego, klub darterski, powrót do spotkań tenisa stołowego, liczne zajęcia sportowe dla osób w różnym wieku, lodowiska zimą.
Na pytanie „**Kto Pana/Pani zdaniem w Waszej miejscowości mógłby zorganizować jakieś ciekawe wydarzenie kulturalne**? Proszę wskazać konkretną osobę lub instytucję/organizację" większość ankietowanych wskazywała GOK i Panią Agatę Ceglewską oraz Mirosławę Sekuła, a także klub sportowy i Pana Janusza Ceglewskiego, księdza Artura Kosierba, bibliotekę, gminę, szkołę, sołtysów, radnych. Ponadto ankietowani wskazali następujące osoby: Tomasza Ruteckiego, Adriana Rucińskiego, Ewę Zabłocką, Elę Ceglewska, Panią Pietrusińską, Halinę Kołtuńską, Jerzego Serafina, Cezarego Malinowskiego, poetę Pana Żywiczka.

Ostatnie pytanie miało również charakter otwarty i brzmiało „**Jakie zasoby kultury lub potencjał kulturotwórczy znajduje się w Pana / Pani miejscowości? Proszę wymienić wszystkie zasoby jakie Pan/Pani zna np. zabytki, tradycje, obyczaje, twórcy ludowi, lokalni artyści, zespoły artystyczne, grupy zainteresowań, grupy dziecięce i młodzieżowe, lokalni animatorzy kultury itp."** Udzielone odpowiedzi można pogrupować w następujący sposób:

Dziedzictwo materialne	Ruiny zamku w Raciążku Zabytkowy kościół pw. Św. Hieronima w Raciążku Stara zabudowa miejska muzeum parafialne z licznymi cennymi eksponatami
Dziedzictwo kulturowe niematerialne	piękne korzenie historyczne obyczaje kulturowe
Osoby/instytucje o potencjale kulturotwórczym	Klub seniora Raj zespół szkół w Raciążku twórcy ludowi, lokalni artyści, zespoły artystyczne, grupy zainteresowań, grupy dziecięce i młodzieżowe, lokalni animatorzy orkiestra OSP teatrzyk Żaczek Klub Seniora Klub Kreatywnych Kobiet grupa Serpentyna p. Malinowski z Siarzewa- rzeźbiarz p. Małecki, p. Marta Biziorek zespół Żarówka p. Mirosława Sekuła, Michał Małecki, Paula Raszka- młodzi utalentowani, p. Agata Ceglewska, p. Małecki (kustosz) POMPA TIM

Cenne inicjatywy	występy aktorów amatorów np. na Dzień Kobiet wigilie dla dzieci i młodzieży kabaret Misterium Męki Pańskiej

W wielu odpowiedzi wynika, że potencjał kulturotwórczy w Gminie Raciążek jest bogaty, jak na tak małą gminę. Ilość zasobów i inicjatyw świadczy o dużej aktywności lokalnej społeczności i sporej grupie osób, które angażują się w życie lokalnej społeczności i wnoszą ważny wkład w rozwój kulturalno-społeczny Gminy Raciążek. Należy ten potencjał lepiej pokazać, a osoby działające w tym obszarze zintegrować i wzmocnić zarówno finansowo jak i merytorycznie.

Wnioski i rekomendacje

Zebrany i przeanalizowany materiał zarówno ze spotkań animacyjnych z mieszkańcami, jak i z zebranych danych oraz badań ankietowych, zawiera wiele cennych wskazówek do koncepcji rozwoju kultury w Raciążku.

Uczestnictwo w programie Dom Kultury + daje Gminnemu Ośrodkowi Kultury w Raciążku, ale także innym instytucjom kultury z Gminy, poszerzenie dostępu do kultury dla mieszkańców dotychczas nieaktywnych, wyłączonych. Daje także możliwość stworzenia warunków sprzyjających rozwojowi współpracy, komunikacji, pobudzenie aktywności obywatelskiej w przestrzeni kultury, wykreowanie warunków sprzyjających nowoczesnej edukacji kulturalnej i artystycznej.

Zgodnie z wypracowanymi standardami w programie Dom Kultury + modelowy dom kultury powinien:

- posiadać umiejętność budowy strategii rozwoju i funkcjonowania w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społeczno-ekonomicznej,
- być aktywnym uczestnikiem życia społecznego w danej gminie,
- stwarzać możliwości wielostronnej edukacji kulturalnej,
- być otwartym na wszystkie grupy społeczne,

- kształcić postawy aktywnego uczestnictwa w kulturze,
- angażować artystów w życie kulturalne społeczności lokalnych,
- integrować społeczności lokalne za pomocą działań kulturalnych,
- przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu i jego skutkom,
- przyczyniać się do rozwoju gminy,
- być moderatorem dialogu w społeczności lokalnej,
- budować postawy otwartości i tolerancji.

Do tego typu idealnego dąży Gminny Ośrodek Kultury w Raciążku. Poprzez realizację inicjatyw kulturalnych w ramach programu odpowiada na potrzeby kulturalne mieszkańców i na rozwój drzemiącego w lokalnej społeczności potencjału kulturotwórczego.

Osiągnięcie pozycji modelowego domu kultury będzie możliwe dzięki wdrożeniu w życie rozwiązań, które poprawią życie kulturalne w Gminie Raciążek. Z badań i spotkań z mieszkańcami pojawił się problem scentralizowania wydarzeń kulturalnych w miejscowości Raciążek i głównie w budynku Gminnego Ośrodka Kultury. Kultura w gminie ma charakter zbyt instytucjonalny. Konieczne jest „wyjście kultury" z GOK-u i dotarcie z kulturą do ludzi, tam gdzie żyją, gdzie pracują, gdzie się spotykają. Zbyt słabo w gminie funkcjonuje animacja kultury. Pracownicy instytucji kultury potrzebują stałego rozwoju w zakresie animacji kultury, aby stać się prawdziwymi, dobrze wykwalifikowanymi animatorami. Według **Leona Dyczewskiego**: „Animatorem kultury jest ten, kto dopełnia wiedzę, doświadczenia życiowe oraz przeżycia ludzi, z którymi wchodzi w kontakt, rozbudza ich zainteresowania, ukazuje nowe ideały i wzory życia, prowadzi dialog nad możliwościami i sposobami rozsądnego zaspokajania ujawnionych i jeszcze ukrytych potrzeb kulturalnych (…) Jasno widzi nowe i lepsze życie, kocha te wizje, ale jeszcze bardziej kocha ludzi. Akceptuje ich takimi, jakimi są, w nadziei, że mogą być lepsi. Szanuje każdy przejaw ich dobrej woli, najmniejsze zainteresowania tym, co nowe i lepsze, wspomaga ich wysiłki ku lepszemu życiu. Metodą jego pracy nie jest komenderowanie ludźmi lecz uruchamianie drzemiących w nich sił. Wartość jego działania przejawia się nie tyle w tym co sam wymyśli i czyni lecz w tym, co potrafi wydobyć z ludzi wśród których pracuje" (L. Dyczewski, *Kultura polska w procesie przemian*, Lublin 1993, s. 209). W związku ze zmieniającymi się warunkami życia społeczności wiejskich, w Gminie Raciążek **potrzeba tworzenia oddolnych inicjatyw kulturalnych w poszczególnych miejscowościach** (przynajmniej w sezonie letnim ze względu na

ograniczenia lokalowe) oraz uwolnienia lokalnego potencjału i powierzenia realizacji inicjatyw samym mieszkańcom, przy roli wspierającej i inspirującej animatora kultury. Warto także podjąć działania na stałe rozwijające kompetencje animatorów kultury w różnych grupach wiekowych od dzieci po seniorów.

W trakcie analizy sytuacji kultury w Gminie Raciążek pojawił się problem z **niskim poziomem zrozumienia kultury wśród społeczności**, co przejawiało się w zbyt częstym utożsamianiem kultury ze sportem. Konieczna jest zatem edukacja kulturalna, poczynając od dzieci i młodzież po seniorów, w formie np. cyklicznych spotkań z kulturą tworzonych we współpracy GOK ze szkołą.

Sporą grupą wykluczoną z korzystania z ofert kulturalnych są **młode mamy lub tatusiowie z małymi dziećmi do lat 3**, które nie uczęszczają jeszcze do przedszkola i najczęściej znajdują się pod opieką rodziców lub opiekunów. Należy stworzyć takie warunki i oferty kulturalnej aktywności, które angażowały by rodziców z dziećmi i zaszczepiały kulturę w życie rodzin.

Młodzież w Gminie Raciążek, uczęszczająca do szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, bardzo słabo uczestniczy w kulturze, głównie z powodu braku czasu i ciekawych dla nich ofert. Należy podjąć starania w kierunku wyedukowania młodzieżowych animatorów kultury, którzy na bieżąco współpracowaliby z młodzieżą i wspólnie z młodzieżą kreowali inicjatywy kulturalne. Warto także stworzyć miejsce przyjazne do rozwoju kultury młodzieżowej np. klub młodzieżowy, kawiarnie itp.

Zbyt słabo są wykorzystane lokalne zasoby dziedzictwa kulturowego np. ruiny zamku w Raciążku służą tylko okazjonalnie jako miejsce plenerowych spotkań i imprez. Pojawiały się postulaty, by zwiększyć ten poziom wykorzystania ruin do cyklicznych wydarzeń w sezonie letnim lub imprez plenerowych oraz by podjąć próby odtworzenia części zamku i przeznaczenia pomieszczeń na działalność kulturalną całoroczną.

Ogólnie można stwierdzić, że bogate **dziedzictwo kulturowe Gminy Raciążek jest zbyt słabo znane i wypromowane**, zarówno wśród mieszkańców jak i turystów. Bardzo cenną inicjatywą w ostatnich latach było wydanie przez Gminę Raciążek monografii Raciążka i okolicznych miejscowości, opracowane przez Andrzeja Łozińskiego pt. Raciążek wczoraj i dziś (Wydawnictwo Duszpasterstwa Rolników, Raciążek 2013). Książkę uatrakcyjniają liczne archiwalne zdjęcia architektury, dokumentów, postaci. Niestety nakład monografii szybko się wyczerpał, a w wersji

elektronicznej nie jest on dostępny.

Zbyt słabo jest także wykorzystany potencjał kulturowy lokalnych rękodzielników, artystów – amatorów, twórców ludowych kultywujących kulturę Kujaw. Za mało jest o nich informacji dostępnych dla potencjalnych odbiorców, zbyt mało wydarzeń promujących ich twórczość i dzieła.

Biblioteka gminna – za mała, za mało ma możliwości rozwoju, kieruje swoją ofertę głównie do dzieci i młodzieży szkolnej, zmiana siedziby, powiększenie, lepsze warunki więcej inicjatyw związanych z literaturą, czytelnictwem

Muzeum parafialne – cenne dziedzictwo, niewypromowane, nie wykorzystane dla mieszkańców i turystów, powinno być otwarte cyklicznie, powinno być opisane na stronach www, dokładnie skatalogowane, dostępne w sieci

I. ANALIZA BUDŻETU INSTYTUCJI KULTURY

Analiza budżetu GOK w Raciążku – przychody:

Lp.	Przychody biblioteki	Rok		
		2013	2014	2015
1.	Dotacja podmiotowa z budżetu gminy	236.900,00	235.000,00,-	256.000,00
2.	Dotacja celowa z budżetu gminy	0	0	0
3.	Dotacja celowa środków zewnętrznych	0	81.749,00	56.205,29
4.	Przychody własne	18.119,34	19.971,59	36.732,11
5.	Pozostało z poprzedniego roku	66,84	199,14	27,62
6.	Wpłaty uczestników	24.121,50	27.431,84	19.992,00
Razem		**279.207,68**	**364.351,57**	**368.957,02**

Analiza budżetu GBP w Raciążku – przychody:

Lp.	Przychody biblioteki	Rok		
		2013	2014	2015
1.	Dotacja podmiotowa z budżetu gminy	85.681,00,-	86.615,00,-	87.167,00
2.	Dotacja celowa z budżetu gminy	0	0	0
3.	Dotacja celowa środków zewnętrznych	10.559,61,-	4.989,27,-	16.834,86,-
4.	Przychody własne	76,00,-	104,00,-	536,47,-
5.	Pozostało z poprzedniego roku	57,41,-	82,74,-	28,28,-
6.	Wpłaty uczestników	0	0	0
Razem		**96.374,02,-**	**91.791,01,-**	**104.566,61,-**

II. ANALIZA SWOT

Mocne strony Gminnego Ośrodka Kultury	**Słabe strony Gminnego Ośrodka Kultury**
1.Kreatywna kadra, zgrany zespół pracowników etatowych, 2. Wykwalifikowana i doświadczona kadra, nastawiona na rozwój i podnoszenie kwalifikacji, 3. Poprawne kontakty z władzami samorządowymi, 4.Dobra współpraca z innymi instytucjami kulturalnymi, oświatowymi, stowarzyszeniami, Parafią, Zakładem leczniczo Opiekuńczym, 5.Otwartość na innowacje (pisanie własnych projektów), 6. Dobra lokalizacja, 7. Godziny otwarcia dostosowane do potrzeb użytkowników, 8. Praca w dni świąteczne w zależności od okoliczności, 9. Stała grupa odbiorców w różnej kategorii wiekowej,	1. Niewystarczająca baza lokalowa, 2. Nieestetyczny wygląd wnętrz - brak remontu od wielu lat, 3. Brak perspektyw stałego zatrudnienia na stanowisku administracyjnym, 4. Bazowanie na stażystach, często z mniejszym zaangażowaniem w pracę od pracowników etatowych, 5. Brak ciekawych propozycji kulturalnych dla młodzieży, 6. Ponoszenie kosztów na zobowiązania dla stażystów, 7. Niski budżet, 8. Niedostateczna ilość podstawowego wyposażenia min stoły, krzesła, sprzęt, 9. Brak wsparcia ze strony sponsorów, 10. Odczuwalny brak klimatyzacji na sali widowiskowej, 11. zaplecze kuchenne z niewielkim

10 kawiarnia z zapleczem kuchennym 11. Zagospodarowanie przestrzeni kulturalnej w sołectwach pomimo braku odpowiedniej infrastruktury. 12. Współpraca z lokalnymi mediami, 13 Ciekawe propozycje dla dzieci, osób dorosłych i seniorów, 14. Pozyskiwanie funduszy z źródeł zewnętrznych.	wyposażeniem.

SZANSE	**ZAGROŻENIA**
1. Rozbudowa obiektu GOK-u 2. Zatrudnienie stałego etatu osoby sprawdzonej i kompetentnej na stanowisku administracyjnym 3. Remont i wyposażenie pomieszczeń GOK 4. Remont i wyposażenie kawiarni z zapleczem kuchennym. 4. Utworzenie nowej strony internetowej 5. Aplikowanie i pozyskiwanie funduszy z różnych źródeł krajowych i zagranicznych 6. Nawiązywanie partnerstw międzynarodowych 7. Brak konkurencji instytucji o podobnym charakterze 8. Zmiana wizerunku GOK 9.Organizowanie szkoleń dla pracowników, 10.Uczestnictwo w promocji regionu,	1. Duże nakłady na gminne inwestycje spowodują zmniejszanie nakładów na kulturę, 2. Brak perspektywy utrzymania stałego etatu na stanowisku administracyjnym, 3. Migracja młodzieży do miast w celach zarobkowych lub edukacyjnych, 4. Brak akceptacji samorządu lokalnego w kierunku rozbudowy obiektu GOK-u, 5. Skomplikowane procedury pozyskiwania środków finansowych z zewnątrz oraz zamknięcie pewnych możliwości z powodu braku środków własnych, 6. Zwiększone wymagania odbiorców.

Mocne strony biblioteki	**Słabe strony biblioteki**
- dobra lokalizacja (centrum miejscowości,	- niedostosowana do potrzeb baza lokalowa

sąsiedztwo urzędu gminy, GOK-u, szkoły, przedszkola, kościoła), - dobra współpraca ze środowiskiem (mieszkańcy, instytucje i ich kierownictwo, parafia), - bogate zbiory dostosowane do potrzeb środowiska, - dostęp do komputerów, Internetu, urządzeń reprograficznych, - dobrze wykształcona i doświadczona kadra, - profesjonalna obsługa czytelnika, - pozytywna opinia w środowisku, - dbałość o pozytywny wizerunek biblioteki, - godziny i dni otwarcia biblioteki dostosowane do potrzeb czytelników, - stabilne, choć niewystarczające finansowanie, - wolny dostęp do półek, - przyjazna atmosfera, asertywność, - kadra nastawiona na rozwó i podnoszenie kwalifikacji, - wypożyczenia bez kaucji i opłat.	(ciasne pomieszczenie, brak zaplecza socjalnego, czytelni, kącika dla dzieci, magazynu), - braki kadrowe, - bariery architektoniczne dla niepełnosprawnych i osób starszych, - mało aktywne podejście władz lokalnych do potrzeb biblioteki, - niedostateczne środki finansowe na rozwój placówki, - niewystarczające środki na zakup nowości wydawniczych w stosunku do potrzeb czytelniczych, - brak komputerowego opracowania zbiorów i katalogu on-line, - mała ilość stanowisk komputerowych, - słabe uposażenie pracowników, - brak aktywnej strony internetowej.
Szanse	**Zagrożenia**
- współpraca z władzami samorządowymi, ze środowiskiem, instytucjami, stowarzyszeniami i innymi, - zmiana roli i wizerunku biblioteki i bibliotekarza, - bibliotekarz zawodem zaufania społecznego, - udział i organizacja imprez lokalnych, - dotacje celowe, możliwość pozyskiwania środków z zewnątrz, - skomputeryzowanie księgozbioru, dostępność do zbiorów on-line, - większe zapotrzebowanie użytkowników na usługi biblioteczne, - organizowanie szkoleń dla pracowników, - aktywne uczestnictwo w promocji regionu,	- małe zainteresowanie władz zmianami w bibliotece, - niekorzystne zmiany w przepisach prawnych (np. ustawa o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej), - zwiększone wymagania czytelników, - e-booki, audiobooki, literatura on-line, rozwój bibliotek internetowych, - sytuacja polityczna i gospodarcza, - konkurencja instytucji o podobnym charakterze, - skomplikowane procedury pozyskiwania środków finansowych z zewnątrz oraz zamknięcie pewnych możliwości (aplikowanie o środki z urzędu marszałkowskiego i powiatu – mogą tylko fundacje i stowarzyszenia),

- ustawowy obowiązek utrzymania biblioteki przez organizatora, - wzrost znaczenia poziomu wykształcenia społeczeństwa, - rozwój społeczeństwa informacyjnego, - rozwój technologii informatycznych, - możliwość społecznego oddziaływania.	- komputery i Internet w domu czytelników, - brak uregulowań prawnych dotyczących własności lokali, - odpływ młodzieży do dużych miast i za granicę.

I. MISJA, WIZJA

Misja Instytucji Kultury Gminy Raciążek.

Misją Instytucji Kultury jest wychowywać aktywnych odbiorców i uczestników kultury. Instytucje promieniują na społeczność gminy i regionu, inicjują oraz wspierają inicjatywy kulturalne, towarzysząc mieszkańcom gminy w ich rozwoju od lat najmłodszych do późnej starości.

Wizja Instytucji Kultury Gminy Raciążek.

Godne zaufania instytucje kultury, profesjonalne w działaniu, kreowane przez twórczych i pełnych entuzjazmu animatorów. Nowoczesne centra kultury posiadające funkcjonalną strukturę, pozwalającą na realizowanie działań poprzez pracę metodą projektową. Zaspakajający potrzeby kulturalne mieszkańców Gminy poprzez wpływ na ich osobisty rozwój. Swoją ofertę promuje Gmina w regionie, kraju i za granicą. Umożliwiają stworzenie wykwalifikowanej publiczności produktów kulturalnych. Budżet umożliwia realizowanie zamierzonych przedsięwzięć i oferowanie najwyższej jakości usług kulturalnych dla mieszkańców Gminy.

Cele długofalowe.

Wizja Instytucji Kultury Gminy Raciążek jest realizowana poprzez następujące cele długofalowe:

1. Zwiększenie uczestnictwa mieszkańców Gminy w życiu kulturalnym.

2. Urozmaicenie oferty kulturalnej dla mieszkańców Gminy.

3.Zapewnienie stabilności budżetu Instytucji Kultury z dochodami własnymi na poziomie nie mniejszym, niż 30 proc. dotacji podmiotowej.

VIII. STRATEGIE I PROGRAMY OPERACYJNE

1.Strategia różnorodności - różnorodność ilościowa oferty prowadząca do zwiększenia ilości organizowanych imprez oraz rozbudowy oferty edukacji artystycznej.

2.Strategia jakości – wysoka jakość prezentowanych produktów artystycznych (pozwalająca na podnoszenie jakości przedsięwzięć kulturalnych oraz imprez towarzyszących, jakości działań poza imprezowych (pozalekcyjnych), rozwój programu edukacji kulturalnej oraz monitorowanie, ocena i weryfikacja działań).

3.Strategia aktywności - wzrost aktywności Instytucji Kultury poprzez współpracę z ośrodkami kultury Powiatu Aleksandrowskiego, wzrost aktywności na niwie ogólnopolskiej prowadzącej do włączenia GOK jako całej instytucji do sieci Forum Kraków. GBP do sieci Biblioteka Plus.

4.Strategia stabilności finansowej - dywersyfikacja źródeł pozyskiwania środków polegająca na pozyskiwaniu funduszy sponsorskich, pozyskiwaniu funduszy w partnerstwie z NGO, zwiększaniu możliwości pozyskiwania środków z UE, rozbudowie elementów działalności gospodarczej.

Ad 1. Strategia różnorodności.

Program operacyjny nr 1.1. – wspieranie merytoryczne i organizacyjne lokalnego ruchu artystycznego i kulturalnego.

Działania:

- przekształcenie dotychczasowej struktury sekcyjnej w pracownie artystyczne,
- stworzenie studia fotografii,
- stworzenie pracowni filmowej,
- stworzenie studia tańca współczesnego,
- stworzenie akademii wolontariatu,
- stworzenie akademii kreatywności.

Program operacyjny 1.2. – Promocja młodych talentów.

Działania:

- organizacja wystaw twórczości lokalnych plastyków i rękodzielników,
- organizacja warsztatów dla lokalnych twórców - amatorów, przy współpracy z profesjonalistami,
- organizacja konkursów plastycznych, fotograficznych dla dorosłych, dzieci i młodzieży przy współpracy ze szkołami z terenu gminy,
- prezentacja szkolnych grup artystycznych działających na terenie gminy,
- organizowanie kiermaszów i wystaw rękodzieła miejscowych twórców podczas imprez lokalnych i ponadlokalnych,
- ufundowanie nagrody dla najbardziej utalentowanej młodzieży w poszczególnych dziedzinach sztuki pod nazwą „Talent Roku”,

Ad 2. Strategia jakości.

Program operacyjny 2.1. – prezentacja wartościowych przedsięwzięć artystycznych i kulturalnych spoza terenu miasta Gminy.

Działania:

- prezentacja dorobku artystycznego profesjonalnych twórców spoza terenu Gminy w celu pozytywnej motywacji do pracy lokalnych twórców,
- prezentacja sztuk teatralnych wystawianych przez profesjonalne teatry.

Program operacyjny 2.2. – ułatwianie dostępu do dóbr kultury w Gminie.

Działania:

- organizacja imprez pod hasłem „Święto ulicy”,
- promocja lokalnej twórczości artystycznej,
- organizacja imprez wykorzystujących walory przyrodnicze do organizacji warsztatów i imprez plenerowych,
- zwiększenie udziału w imprezach organizowanych przez organizacje pozarządowe.

Program operacyjny 2.3. – tworzenie lokalnych tradycji kulturalnych i artystycznych.

Działania:

- organizowanie imprez przyciągających największą liczbę publiczności np. Dni Młodości i innych jako element podnoszenia atrakcyjności miasta dla mieszkańców jak i potencjalnych turystów,
- wykreowanie imprezy kulturalno-artystycznej, która mogłaby mieć charakter cykliczny i stanowiłaby kulturalną atrakcję turystyczną,
- włączenie działalności lokalnych rękodzielników, plastyków w kreowaniu produktów lokalnych,

które stałyby się elementem wizerunku gminy,
- wykorzystanie terenu wokół wzgórza zamkowego poprzez stworzenie Centrum Aktywnego Spędzania Czasu Wolnego.

Ad 3. Strategia aktywności.

Program operacyjny 3.1. – Aktywizacja i unowocześnienie działalności kulturalnej.

Działania:
- propagowanie Internetu i innych mediów elektronicznych jako narzędzia pracy,
- propagowanie wchodzenia w partnerstwo przy realizacji określonych działań kulturalnych,
- nawiązanie zagranicznych kontaktów kulturalnych poprzez firmy działające na terenie gminy, czy tez osoby prywatne,
- stworzenie Centrum Aktywności Lokalnej poprzez prowadzenie działalności w wybranych placówkach kulturalnych,
- e-Raciążek – rozpowszechnienie „newslettera" skierowanego do mieszkańców miasta i gminy,
- stworzenie marki GOK,
- wprowadzenie interdyscyplinarnych działań edukacyjnych łączących różne pokolenia.

Program operacyjny 3.2. – udzielenie pomocy metodycznej i organizacyjnej instytucjom, organizacjom pozarządowym oraz grupom nieformalnym zainteresowanych rozszerzeniem oferty kulturalnej dla swoich środowisk.

Działania:
- wparcie informacyjne i merytoryczne działaniami kulturalnymi grupom i osobom,
- wsparcie kadrowe i organizacyjne przebiegu imprez inicjowanych przez organizacje pozarządowe, instytucje prowadzące działania kulturalno-artystyczne dla swoich środowisk,
- integracja grup formalnych i nieformalnych na rzecz ośrodków kultury,
- stworzenie wolontariatu działającego na rzecz Ośrodka Kultury.

Program operacyjny 3.3. – promocja dorobku kulturalnego Gminy.

Działania:
- propagowanie udziału wszelkich grup działających w instytucjach w konkursach, festiwalach, przeglądach organizowanych w innych regionach województwa, kraju, świata,
- nawiązanie współpracy z odpowiednimi instytucjami i organizacjami pozarządowymi w celu prezentacji dorobki kulturalnego w regionie i poza nim,
- nawiązanie współpracy z ośrodkami kultury Ziemi Kujawskiej i „stworzenie sieci instytucji

kultury".

- promocja turystyki kulturowej poprzez działania związane z restauracją ruin zamku jako elementu działań promocyjnych instytucji kultury

Ad 4. Strategia stabilności finansowej.

Program operacyjny 4.1. – pozyskiwanie środków na działalność kulturalną.

Działania:

- stworzenie systemu podziału środków na dotacje, subwencje z rozbudową działalności gospodarczej,
- stworzenie systemu pozyskiwania środków od firm działających na terenie gminy,
- stworzenie planu sponsorskiego z uwzględnieniem pozyskania środków pozabudżetowych Unii Europejskiej,
- pozyskiwanie środków na działalność kulturalną w partnerstwie z organizacjami pozarządowymi,
- poszerzenie działalności gospodarczej wspomagającej budżet przeznaczony na działalność kulturalną.

Program operacyjny 4.2. – podwyższenie jakości istniejącej bazy do działalności kulturalnej

Działania:

- remont bazy i podniesienie jej standardów,
- zagospodarowanie terenu parku dla potrzeb mieszkańców centrum Gminy,

unowocześnienie wyposażenia GOK przeznaczonego na edukację kulturalną oraz działalność impresaryjną.

Proponowane projekty do zastosowania w poszczególnych programach operacyjnych.

1. Gminna Kadra Kultury – program szkoleń dla instruktorów oraz nauczycieli szkół dotyczących różnych dziedzin animacji kultury.
2. Program Klub Seniorów w Sztuce – cykl spotkań interdyscyplinarnych z artystami, grupami oraz organizacja warsztatów dla seniorów.
3. Projekt COOLturalny Podole – cykl działań mających na celu wejście w interakcję z potencjalnym widzem poprzez zmianę otoczenia oraz możliwość prezentacji niekonwencjonalnej sztuki na ulicy. Działania mogą dotyczyć dzieci i są traktowane jako element Domu Kultury – centrum aktywności lokalnej.
4. Szukanie Źródeł – projekt mający na celu poznanie korzeni i rzemiosła jakie istnieją na

terenie Ziemi Kujawskiej, uczestnicy mają możliwość odwiedzenia warsztatów okolicznych artystów i rzemieślników, poznać ich fach oraz dowiedzieć się jak oni pracują.

5. Podwórkowe Ogrody – projekt edukacyjno – animacyjny skoncentrowany wokół tematu „sztuka ogrodowa", ale czerpiący z różnych jej form. Celem jest ożywienie nijakiej przestrzeni podwórka - niegdyś ośrodka życia społecznego i miejsce wypoczynku, dziś często przestrzeń niczyja. Oferta artystycznej edukacji pozaszkolnej skierowana do dzieci i młodzieży.

6. Warsztaty Rodzinne – to propozycja alternatywnej metody pracy twórczej bez ograniczeń czasowo-przestrzennych obejmująca techniki plastyczne, malarstwo. Rysunek, rzeźbę oraz działania konstruktorsko – instalacyjne.

7. Śpiewające Grafitti – interdyscyplinarne działania z zakresu edukacji kulturalnej, w ramach których tworzymy warsztaty wokalno – interpretacyjne, warsztaty alternatywnych działań plastycznych (grafitti i street art'u).

8. Poetyckie Warsztaty oraz Konkurs na interpretacje piosenek Zdrowej Wody, zakończone hapening'em oraz występem znanego artysty – projekt skierowany do młodzieży.

9. Teatralne Pory Roku – cykl warsztatów dla instruktorów oraz nauczycieli gminy Raciążek w ramach których organizowane będą warsztaty animacji czasu wolnego, warsztaty teatralne, warsztaty tworzenia scenografii, warsztaty choreoteriapii i artterapii z zakresu ruchu scenicznego i tańca.

10. Głodni Kultury – w ramach projektu odbywają się warsztaty kulinarne, wykłady, projekcje filmowe. Celem jest integracja międzypokoleniowa, przybliżanie wybranych kultur. Elementem poznawania kultur jest kuchnia.

11. warsztaty komunikacji z pieskiem.

12. Historie Rodzinne w Stopklatce – to działania łączące w sobie fotografię i dziennikarstwo, w którym ukazujemy historie rodzinne opowiedziane zdjęciem oraz reportażem.

13. Aniołki Kultury – projekt kształtujący zainteresowania i kompetencje młodych ludzi zainteresowanych działaniami w sektorze kultury.

14. Do Przodu - cykl spotkań z muzyką współczesną i działaniami muzycznymi jako element edukacji muzycznej.

15. Festiwal Twórczości Dziecięcej – to impreza dla dzieci, w której prezentują się dzieci z przedszkoli i szkół gminnych z różnych dziedzin sztuki.

16. Kładka Sztuki – projekt, którego celem jest prezentacja wystaw młodych twórców sztuk plastycznych połączona z referatami dla młodzieży gimnazjalnej, tłumaczącymi sztukę współczesną.

17. Lato Artystyczne – cykl warsztatów prowadzonych przez artystów związanych z teatrem, tańcem, muzyką, sztukami wizualnymi, rękodziełem, mediami oraz pedagogów reprezentujących alternatywne ruchy edukacyjne ze szczególnym uwzględnieniem okresu wakacji.

18. Dekalog Animatora Kultury – cykl 10 spotkań dotyczących różnych wybranych elementów z zakresu animacji i edukacji kulturalnej przeznaczonych dla instruktorów oraz nauczycieli szkół.

19. Uniesienia Nutami Malowane – warsztaty interdyscyplinarne, w których łączymy elementy koncertu połączone z malowaniem, tańcem, opowiadaniem, fotografowaniem, filmowaniem dla których inspiracją jest muzyka.

20. Gminna Uczta Teatralna (GUT) – przegląd różnorodnych form współczesnego teatru lub ukierunkowanego na konkretną nisze teatralną.

21. Budowanie Sztuki – cykl wystaw zakładających uczestnictwo odbiorcy w budowaniu kompozycji wizualnych na wielkoformatowych obrazach. Odbiorcami mogą być dzieci, dorośli oraz przedstawiciele innych grup.

22. Uderzyć w roboty – stworzenie pracowni modelarskiej oraz robotyki, kreatywna współpraca sekcji plastycznej przy tworzeniu wspólnych działań inspirowanych robotami.

23. Pajdokracja – cykl działań przełamujących stereotypy, poszukiwanie obszarów dialogu pomiędzy dziećmi a osobami dorosłymi. Grupą docelową mogłyby być dzieci i młodzież o ograniczonym dostępie do kultury (rodziny wielodzietne, ubogie, dysfunkcyjne) ale także młodzieżowi animatorzy, wolontariusze.

24. Para – buch, Raciążek w ruch! - projekt ma na celu rozwijanie ekspresji twórczej i kreatywności osób zajmującej się amatorską twórczością artystyczną, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci w wieku 5-12 lat. Projekt przyczyni się do poszerzenia oferty pozaszkolnej edukacji z zakresu muzyki, teatru, tańca, plastyki.

25. Latający Animatorzy – projekt polega na prowadzeniu zajęć w różnych częściach Gminy, na których za pomocą prostych środków wyrazu zadziwia się i zaciekawia przechodniów. Skłania się ich do zatrzymania i wysłuchania lub zobaczenia sztuki.

26. Muzyka Architektury a Architektura Muzyki – cykl audycji muzycznych prezentujących gatunki muzyczne w kontekście stylu architektonicznego danej epoki, np. Muzyka średniowiecza – gotyk, połączone z prelekcją na temat muzyki danego okresu oraz stylu architektonicznego.

27. Tańce Narodowe w Formie Towarzyskiej – warsztaty dla młodzieży pokazujące polskie tańce w sposób przystępny dla młodzieży.

28. Dojrzali do Sztuki – cykl wyjazdów edukacyjnych dla klubów seniora połączone z zapoznaniem się z ekspozycją, a następnie poszerzenie znajomości tematu poprzez spotkanie ze

specjalista w danej dziedzinie sztuki zakończone plenerem malarskim.

29. Młoda Publiczność w Operze – cykl koncertów dla gimnazjów oraz liceów, w których promujemy oraz edukujemy w kierunku sztuki operowej.

30. Klub Przyjaciół – projekt zakładający stworzenie grupy edukatorów kultury spośród wybranej grupy aktywnych twórców kultury, którzy stworzą autorskie projekty scenariuszy zajęć i zabaw, przeprowadzą spotkania z dziećmi na terenie placówek szkolnych i przedszkolnych.

31. Wioski Tematyczne – cykl jednodniowych, jednotematycznych spotkań, w których następuje twórcze działanie od pomysłu do prezentacji, którą proponujemy dzieciom i młodzieży we wsiach Gminy Raciążek będących daleko od sztuki.

Większość przedstawionych projektów jest proponowana przez Platformę Kultury do zastosowania w ośrodkach kultury. Wyżej wymienione projekty zostały zaadoptowane do specyfiki Gminnych Instytucji Kultury.

IX. KONCEPCJA PR ORAZ TOŻSAMOŚCI INSTYTUCJI

Ogólna koncepcja

Pożądany wizerunek: godna zaufania instytucja kultury, profesjonalna w działaniu, pewny partner instytucji gminy kreowana przez twórczych i pełnych entuzjazmu animatorów.

Kultura organizacji: struktura definiowana jest przez aktualnie realizowane zadania, proces kontroli prowadzony jest poprzez kontrolę zarządczą i robiony jest przez profesjonalistów.

Tożsamość wizualna: oparta o opracowywany system identyfikacji wizualnej.

Docelowi odbiorcy

Podstawowe grupy docelowe:

„Elita" gminy i regionu, dziennikarze, samorządowcy, przedstawiciele biznesu, politycy.

Specjalne grupy docelowe:

Przedstawiciele instytucji kultury zajmujący się podobnym typem działalności, organizacje pozarządowe zajmujące się turystyką, kulturą, przedstawiciele kościoła, biur podróży zajmujący się turystyką kulturową, nauczyciele.

Instrumenty

System identyfikacji wizualnej Instytucji Kultury w Raciążku opracowywany i wdrażany w trakcie imprez przeprowadzanych przez GOK, w szczególności specyficzne elementy np. dla wizualizacji „Dni Młodości" (indywidualne logo, plakaty). Własne oryginalne i rozpoznawalne systemy identyfikacji wizualnej imprezy, briefingi i informacje prasowe, newsroomy na stronie www z tekstami, zdjęciami itd., gadżety, sekcje na stronach www oraz listy dziękujące partnerom, sponsorom).

Hasło: Kultura otwartą bramą do zmian w Gminie Raciążek.

Serwis internetowy: wraz z forum, newsletterem oraz listą mailingową w rozbudowie.

Kronika sukcesów GOK: obsługa mediów poprzez comiesięczny kalendarz imprez oraz działań

GOK zamieszczany w gazecie pomorskiej, aleksandrowskiej , radio hit ", stały dostęp dla redakcji gazet do dyrektora oraz instruktorów merytorycznych.

- **Budżet**

Budżet na poziomie 30.000 zł w okresie 2016 – 2020.

Reklama: plakaty, banery 50%, prasa regionalna, TV, internet 30%, materiały promocyjne np. pocztówki, kalendarze, inne gadżety promocyjne 20%

- **Współpracownicy i pośrednicy**

Sieć domów kultury miast i powiatu Ziemi Kujawskiej
Partnerzy krajowi: wyższe uczelnie artystyczne regionu, ośrodki kultury, organizacje pozarządowe, wolontariusze.

Za wspieranie i promowanie życia kulturalnego przyznawana jest nagroda „anioły" - jest wyróżnieniem instytucji, firm i osób prywatnych wspierających działalność kulturalną GOK i Bibliotekę. Nagrodą jest wręczana jest podczas podsumowani roku kulturalnego.
Redakcja programu - TVP Bydgoszcz.

- **Spodziewane efekty.**

1) Poprawa image Instytucji Kultury w powiecie i województwie.

2) Stworzenie turystyki kulturowej, biorąc za podstawę Zamek zwiększenie zainteresowania stworzeniem tradycji Ziemi Kujawskiej wzrost zainteresowania u odbiorców lokalnych, a także ogólnopolskich.

3) Wzrost reputacji imprez organizowanych przez GOK w środowiskach animatorów kultury.

4) Zwiększenie rozpoznawalności GOK oraz Biblioteki w społeczności Gminy jako organizatora dużych przedsięwzięć społeczno - kulturalnych.

5) Zbudowanie wizerunku Raciążka jako gminy z atrakcyjną i bogatą ofertą kulturalną w społeczności regionu i kraju.

6) Zbudowanie image GOK jako partnera dla przedstawicieli środowisk sponsorskich (miejscowego biznesu).

X. STRTEGICZNA OCENA PROGRAMU- MONITORING

- **Cel I**

Podwyższenie jakości usług kulturalnych dla społeczności gminy Raciążek oraz powiatu aleksandrowskiego przy włączeniu organizacji pozarządowych w działalność GOK i Biblioteki.

- **Parametry**

Udział elity intelektualnej w przedsięwzięciach GOK i Biblioteki oraz publiczności wyedukowanej kulturalnie, a także włączenie innych instytucji działających w mieście oraz organizacji pozarządowych.

- **Kryteria**

Analiza ilościowa i jakościowa odbiorców imprez.

Określenie struktury grypy uczestników imprez.

- **Wskaźniki**

1.Ilość odbiorców uczestniczących w działaniach instytucji kultury działających w gminie oraz organizacji pozarządowych.

2.Ilość stałych odbiorców na imprezach GOK i Biblioteki.

3.Współczynnik odbiorców posiadających wyrobiony stosunek do imprez kulturalnych w ogólnej liczbie odbiorców imprez i działań GOK i Biblioteki.

- **Metody**

1.Analiza ilości sprzedanych biletów.

2.Analiza ilości karnetów na stałe zajęcia sekcji.

3.Ankietowanie osób kupujących bilety oraz uczestniczących w zajęciach.

4.Metody szacowania ilości mieszkańców uczestniczących w imprezach masowych.

5.Analiza ilości i struktury grupy uczestników stałych zajęć sekcji.

- **Cel II**

Urozmaicenie oferty kulturalnej miasta oraz stworzenie „turystyki kulturowej" biorąc za podstawę Zamek oraz atrakcje turystyczne.

- **Parametry**

Stworzenie programu atrakcyjnych działań dla odbiorców pod względem jakościowym, cenowym oraz skuteczna promocja i sprzedaż.

- **Kryteria**

1.Analiza grupy uczestników imprez.

2.Ocena skuteczności działań promocyjnych.

- **Wskaźniki**

1. Zwiększona ilość turystów odwiedzających Gminę Raciążek w związku z organizowanymi imprezami kulturalnymi.

2. Zwiększony odsetek pozytywnych ocen dla działań GOK i Biblioteki formułowanych przez mieszkańców oraz gości.

3.Zwiększone zainteresowanie mediów imprezami organizowanymi przez GOK i Biblioteki.

- **Metody**

1.Analiza uczestników imprez masowych poprzez ankiety.

2.Pozyskiwanie i analiza ocen od odbiorców imprez.

3.Analiza wypowiedzi na forach internetowych oraz blogach.

4.Badanie danych dotyczących zainteresowania kolejnymi edycjami imprez powtarzających się.

- **Cel III**

Zapewnienie stabilności budżetu GOK z dochodami własnymi na nie mniejszym poziomie niż 30% dotacji podmiotowej.

- **Parametry**

Zwiększenie udziału środków z innych źródeł niż dotacja podmiotowa w budżecie GOK i Biblioteki

- **Kryteria**

1.Okresowe badanie budżetu.

2.Ocena skuteczności działań fundraisingowych.

3.Ocena skuteczności działalności gospodarczej.

- **Wskaźniki**

1.Zwiększenie udziału środków od sponsorów w budżecie.

2.Zwiększenie udziału środków pozyskanych z Unii Europejskiej w budżecie.

3.Zwiększenie udziału środków pochodzących z działalności gospodarczej GOK w budżecie.

- **Metody**

1.Poszukiwanie funduszy zewnętrznych.

2.Pozyskiwanie sponsorów poprzez profesjonalne działania fundraisingowe.

3.Poszerzenie usług pozamerytorycznych.

4.Działalność gospodarcza.

- **Spodziewane efekty**

1.Wzrost uczestnictwa w kulturze mieszkańców Gminy i Ziemi Kujawskiej.

2.Indywidualny rozwój kulturalny mieszkańców Gminy Raciążek.

3.Poprawa zdolności komunikacji symbolicznej.

4.Zacieśnienie więzi społecznych.

5.Stworzenie marki Raciążka, jako gminy aktywnej kulturalnie (proponującego ciekawą ofertę kulturalną).

6.Poprawa image GOK i Biblioteki (stworzenie marki) w powiecie i województwie.

7.Stworzenie turystyki kulturowej, biorąc za podstawę Zamek, zwiększenie zainteresowania stworzeniem tradycji Ziemi Kujawskiej, wzrost zainteresowania u odbiorców lokalnych, a także ogólnopolskich.

8.Wzrost reputacji imprez organizowanych przez GOK i Biblioteki w środowiskach animatorów kultury.

9.Zwiększenie rozpoznawalności GOK i Biblioteki społeczności gminy i regionu jako organizatora dużych przedsięwzięć społeczno-kulturalnych.

10.Zbudowanie wizerunku Raciążka jako gminy z atrakcyjną i bogatą ofertą kulturalną w społeczności regionu i kraju.

11.Zbudowanie image GOK i Biblioteki jako partnera dla przedstawicieli środowisk sponsorskich (miejscowego biznesu).

XI. PODSUMOWANIE

Wyżej zaproponowana strategia opracowana została według najnowszej metodologii zaproponowanej przez Narodowe Centrum Kultury i Association Marcel Hicter dla strategicznego planowania rozwoju instytucji kultury.

Zapisane w strategii działania nie powinny być zatwierdzane raz na zawsze. Co roku powinno się je przeglądać i ewentualnie korygować bądź uzupełniać stosownie do zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. Do strategii powinno się wprowadzać nowe działania wynikające z pojawiających się możliwości (np. pozyskanie dodatkowych środków), bądź zgłaszanych potrzeb mieszkańców Gminy Raciążek oraz gości bądź turystów. Strategia powinna być korygowana pod kontem pozyskania środków zewnętrznych na działania z zakresu animacji kultury. Strategia powinna być monitorowana przez Instytucje Kultury przy udziale zespołu powołanego przez Wójta dla powstania strategii. Proponuje się, aby do zespołu, poza osobami już działającymi dołączyć przedstawicieli kościoła i firm.